

ZDARMA

Bludovan

5/2021

Datum vydání 28. května 2021

Projev k 76. výročí osvobození (7. 5. 2021)

Vážení spoluobčané,
když před rokem probíhal obecní ceremoniál oslavy státního svátku konce druhé světové války bez účasti veřejnosti, nenapadlo mě, že ani o rok později k vám nebudu moci promlouvat přímo z tradičního místa od pomníku, ale opět neosobně přes obrazovky počítačů či telefonů.

Nenapadlo mě to ani před půlrokem, když jsme si nemohli společně připomenout výročí vzniku naší republiky. Možná je ale někdy dobře, že nevíme, co přesně nás v budoucnu čeká. Snadněji potom zvládneme postupnou adaptaci, zvykání si a hledání řešení. V náznacích jsme tak mohli v uplynulém roce porozumět situaci našich předků, kterým se ze dne na den změnila životy, když nacistické Německo obsadilo naši obec a přičlenilo ji k tzv. Tisícileté říši. Naši předkové byli také zaskočení, nepřipraveni a jen neradi si zvykali. Někdy to bylo zvykání těžké a postupné, dokonce i s velkými oběťmi na zdraví. Jindy zase zvykání snazší a rychlejší. Tak jako naše zvykání o více než osmdesát let později při koronavirové epidemii.

Na leccos si ale tehdejší Bludováci nezvykli vůbec. Převážná většina těch, jejichž třináct jmen je na věčnou památku vytesáno do mramoru na Pomníku padlých, se nesmířila s nesvobodou vlastní ani s nesvobodou své milované vlasti. Po počátečním šoku začali pracovat proti německým okupantům a jejich domácím kolaborantům. Také ve zdánlivě beznadějných časech, kdy nacisté pochodovali Evropou od vítězství k vítězství, ve skrytu působili ve prospěch budoucí nacistické porážky. Dlouho se jim dařilo bojovat úspěšně a bez odhalení. Kromě jednoho všichni položili svůj život až v předposledním či posledním roce války. Dva dokonce zahynuli krátce po skončení války, kdy dotrpěli na následky mučení v koncentračních táborech.

Na začátku května si ale nepřipomínáme jenom oběti života těch, kteří byli umučeni, zemřeli při totálním nasazení nebo byli zastřeleni na Bratrušovské stělnici. Vděčně také vzpomínáme na ty, kteří pro naši svobodu pracovali, aniž museli přinést oběť nejvyšší. Na naše i cizí vojáky v Rudé

armádě i v armádách západních. Na ty, kdo pomáhali partyzánům. Na ty, kdo se zapojili do domácích odbojových operací. Na ty, kdo prováděli sabotáže, které škodily nacistickému režimu. Na ty, kdo ve škole, v kostele či jinde dodávali ostatním naději. Na ty, kdo všem zmíněným k tomu doma vytvářeli zázemí. Ti všichni byli zapotřebí.

Společnost netvoří jen její největší hrdinové – ti bývají jen špičkou ledovce. Společnost potřebuje stejně tak i ty, kteří poctivě, často ve skrytu pracují, vychovávají děti, vytvářejí zázemí.

Proto bych chtěl využít této příležitosti, abych poděkoval vám všem, kteří jste pomohli svým blízkým přečkat snad již končící podivné časy. Vám lékařům a zdravotníkům, kteří jste doslova nasazovali své zdraví a životy, abyste ochránili, zachránili a uzdravili nás ostatní. Vám rodičům, kteří jste zvládali se svými dětmi výuku přes počítač. Vám učitelům, kteří jste nerezignovali a snažili se, aby se dětem i v této době dostávalo co nejlepšího vzdělání. Vám, kteří jste zajišťovali prodej nezbytných potřeb. Vám, kteří jste se jakkoli zapojili do pomoci svému okolí. Také všem ostatním, které jsem nezmínil a kteří jste se snažili vírou v návrat normálního života dodávat naději těm, kteří klesali na mysl.

Věřím, že se už brzy budeme moci potkat na některých spolkových či obecních událostech osobně. Věřím, že si beze strachu z nákazy potřeseme rukama a budeme si společně vychutnávat, jaká je to radost obyčejně se setkávat a povídat si. Do té doby, prosím, vydržme. V krásných májových dnech vzpomeňme, proč 8. května slavíme státní svátek. Třeba při procházce kolem Pomníku padlých.

Nebo cestou od Sudkova do středu obce, kudy před šestašedesáti lety přišla s Rudou armádou porážka nacismu. Nebo na Brusné, kde probíhaly poslední boje s wehrmachtem. Tam všude nebo kdekoli jinde vzbuďme vděčnost za dar svobody a za dar života.

Děkuji vám za pozornost a těším se na brzké osobní shledání.

Ing. Pavel Ston, starosta obce

foto: Josef Baslar

Začátkem dubna 2021 se na mě náhodou obrátil Aleš Matura s prosbou o pomoc při mapování nejstarší bludovské historie. To jsme ještě netušili, že jsme vzdáleně příbuzní, jak píše níže. Na vysvětlenou – posledního společného předka máme v podobě Jiřího Matury (* před 1587, † před 1658), což byl můj 9xpradědek z maminičiny strany. Podobně je spřízněn s řadou dalších bludovských rodů; kromě těch, které jsou zmíněny v článku, také s Kotrlými, částí Březinů, Zatloukalů, Stonů, Plodů apod. Poté, co jsme si vyměnili několik e-mailů, požádal jsem jej, aby sepsal své poznatky o bludovských Maturech pro Bludovan, že mohou být zajímavé pro řadu Bludováků, kteří se zajímají o své kořeny. Myslím, že se to podařilo.

Stanislav Balík ml.

Maturevé

**500 let dřiny, 300 let předávání vědomostí
(stručná historie bludovského rodu)**

Maturevé patří k původním bludovským rodům. Jsou zmiňováni již v nejstarší bludovské pozemkové knize, totiž Registrech gruntovních a sirotčích pro ves Bludov z let 1616–19. Tato registra mapují vlastnické vztahy tehdejších bludovských gruntů od r. 1562 a pod č. 34 je v nich k roku 1589 zanesen i grunt Martina Matury. Jednalo se o třetí největší a nejbohatší bludovský grunt v hodnotě 900 zlatých v r. 1589 (v letech 1612 a 1614 dokonce 1 000 zlatých). Většina ostatních bludovských gruntů v té době stála okolo 300–400 zl. Větší grunty měli jen na č. 1 Matouš Kulhaj (1 100 zl.) a na č. 61 Jan Dvořák alias Rychtář (1 000 zl.). Pouze majitele těchto tří gruntů lze označit za celolánky. *Zachoval se i výčet vybavení gruntu k l. 1614–17 – 3 koně a co na ně náleží, 2 vozy, kráva s dvěma odstavenými telaty, pluh, hák, 3 brány, řezačka s kosířem, 2 vidle – jedny na hnůj a druhé na seno, kopáč, železný klín, 2 řetězy – jeden k vozu a druhý pod saně, 5 prasat, 6 slepic a kohout, osení, zrno, 15 kop obilí namláčeného ve snopech, 15 kop ovsu, 2 kopy pšenice, 2 kopy ječmene a zbroj – dlouhá a krátká ručnice, šavle a kopy (oštěp).*

Nejstarší písemné zmínky z doby Rudolfa II.

Jméno Matura se v bludovských písemných pramenech objevuje již o tři roky dříve, ale v poněkud nejasných souvislostech. Balcar Handl z gruntu č. 5 vyplácí roku 1586 „Maturowy Ssteffanowy“ dědický podíl po jeho manželce Kateřině. Je však sporné, zda „Matura“ představuje v tomto případě příjmení, přezdívkou, nebo dokonce křestní jméno, tedy zda se jedná o Štěpána Maturu, nebo o Maturu Štefana. Matura, jako křestní jméno, zní sice velice podivně, avšak Štefanové jedním z bludovských starých rodů skutečně jsou – sedlák Hanzl Štefan byl švagrem Martina Matury – a pro křestní jméno Matura navíc existuje precedens v nejstarším bludovském rodu Špalků. V letech 1612–17 je totiž na gruntu č. 49 opakovaně uváděn Matura Špalek, syn Jana Špalka a bratr Macha Špalka.

Z pozemkové knihy z r. 1589 vyplývá, že Martin Matura nebyl rozhodně prvním bludovským Maturou, ale že na jeho gruntě č. 34 seděli přinejmenším již jeho rodiče a prarodiče Maturovi, byť neznáme jejich jména. Tento závěr lze opřít o to, že pozdější majitelé gruntu museli po r. 1589 vyplácet dědické podíly (spravedlnost) třem skupinám dědiců (nápadníků). První byli tzv. malí/mladší sirotci – synové zesnulého Martina Matury – Jan, Jíra a Matěj. Druhou představovali staří sirotci – sourozenci zesnulého Martina Matury – Markyta (*manželka Matouše a matka Jana Staňkových*), Jan Škarohlíd († 1596), Dorota

(*manželka Jana Klaby*), Manda († po 1591, *manželka Hanzla Štefana † 1594*) a Lida (*manželka Pavla † 1596–99 a matka Matouše Pavlhanových*). Třetí skupinu pak tvořili vzdálenější příbuzní, patrně Martinovi bratrance a sestřenice, jejich děti a vnoučata. Jednalo se o Martina Maturu vulgo Holého († po 1598) (*nazývaného Holý, Holý Matura, Martin Holý i Martin Matura*) a Ondřeje Havla († po 1598), syny Matěje Bílého, jejichž bratrem byl nejspíš i Matouš z Rohle († po 1594). Dále pak šlo o otce a syna Václava st. († po 1591) a Václava ml. Vysocké z Komňátky, kteří na gruntě dědili po manželce a matce Anně († před 1591), a konečně o Tomáše Pospíšila ze Skalice († 1594–96), který své dědické právo odvozoval přes manželku Lidu († 1593–94) po její matce (Maturev?). Je tedy nepochybné, že Maturevé sídlí v Bludově nepřetržitě již nejméně půl tisíciletí.

„Otcové zakladatelé“, nebo spíš „matka zakladatelka“?

Ústřední postavou doložitelných počátků rodu Maturů z Bludova je Kateřina Maturevá (* před 1560 – † 1592-95), dcera Bartoše Dvořáka († před 5. 11. 1586), majitele gruntu č. 61 v Bludově. Jejím prvním manželem byl bludovský konšel a statkář Martin Matura (* před 1540 – † 1588/89), který je poprvé zmiňován r. 1587, kdy mu jeho švagr a pozdější bludovský fojt Jan Dvořák († 1609), od r. 1595 užívající příjmení Rychtář, začal vyplácet Kateřině dědický podíl ze svého gruntu. Martin měl s Kateřinou tři syny – Jana, Jíru a Matěje. Po Martinově smrti se Kateřina r. 1589 znovu provdala za Jana Adamů z Lesnice, který grunt č. 34 koupil a od r. 1590 začal používat příjmení Matura. Kateřina s ním měla ještě nejméně jedno dítě, syna Martina Maturu (* 1590–95 - † po 1654).

Jan Adamů alias Matura († 1617) i později jeho syn Martin Matura byli bludovskými konšely a přinejmenším v letech 1612–1619 i rychtáři (fojty). Jan prodal synovi Martinovi maturevský grunt č. 34 roku 1612 a sám si koupil Dvořákovu rychtu č. 61 a další nemovitosti (*v letech 1614–15 např. vlastnil zahradu a svobodnou krčmu po Jakubu Štanclovi*). Martin na gruntu dlouho nepobyl a již r. 1617 jej prodal svému švagru Urbanu Nožičkovi (*není zřejmé, zda byl Urban manželem Martinovy sestry, nebo naopak Martin manželem sestry Urbanovy*) a sám přesídlil na rychtu č. 61 po otci Janovi. V letech 1636 a 1639 postupně koupil dvě menší usedlosti (zahradu č. 7 a chalupu č. 2) v Postřelmově, které následně v letech 1637 a 1640 zase prodal, a r. 1640 koupil velký grunt v Hrabové, který držel až do r. 1654, kdy jej prodal svému synu Janovi († před 15. 3. 1666), který na něm sídlil až do své smrti. Jan potomky patrně nezanechal, jediná nalezenná dcera Anna zemřela již 15. 7. 1665 v 6 letech. Martinův další syn Jiří si v Hrabové r. 1653 koupil středně velký statek (zahradu), na kterém však vydržel jen do r. 1657, kdy z panství zběhl a usedlost byla nuceně prodána. Jiří po sobě zanechal čtyři přeživší děti (*dcera Dorota zemřela již 13. 2. 1654 jako jednodenní miminko*) – Jana, Jiřího, Tomáše a Kateřinu, kteří jsou (*již jen souhrnně, nikoli jmenovitě*) zmiňováni ještě r. 1687 jako dědicové strýce Jana a dědečka Martina. Co se s touto linií Maturů stalo dál, jaké byly její osudy, zda přežila až do dnešních dnů, a pokud ano, kde, není autorovi známo.

Předchozí odstavce se týkal větve Maturů, kteří pravými Matury vlastně vůbec nebyli. Moderní mluvou bychom je mohli označit jako „fejkové Matury“. Patřili k rodu Adamů, který měl grunt v Lesnici, a po koupi maturevského gruntu č. 34 v Bludově si změnili příjmení z Adamů na Matura. Tato praxe nebyla v té době ojedinělá. Např. Jan Dvořák alias Rychtář, švagr Jana Adamů alias Matury, si takto změnil příjmení hned dvakrát. Jeho původní příjmení neznáme, ale asi neznělo Dvořák, protože nebyl synem původního majitele gruntu č. 61 Bartoše Dvořáka, ale jeho zetěm. Také tedy přijal příjmení po gruntu, na který se

příženil. V nejstarších pozemkových knihách (nejen bludovských) je takovýchto příkladů celá řada.

Naproti tomu pak mohou existovat, a patrně i existují, praví Maturové, kteří z tohoto rodu skutečně pocházeli, ale sami se v průběhu života přejmenovali (po gruntu nebo profesi), nebo jim sousedé začali říkat přezdívkami, které se vžily a staly se příjmeními. Pro příklad opět nemusíme chodit daleko, když již výše je pojednáno o odnoži, jejíž zakladatel Matěj získal přízvisko „Bílý“, jeden z jeho synů zase „Holý“ a další „Havel“. Obdobně starší bratr prvního známého majitele gruntu č. 34 Martina Matury – Jan Matura († 1596) – měl patrně přezdívku „Škarohlíd“ a nejstarší syn Martina Matury a synovec „Škarohlídův“ – také Jan Matura – měl asi přezdívku „Povejšil“. Je tedy docela dobře možné, že v případě rodin Holých, Havlů a Povýšilů se jedná o vedlejší větve rodu Maturů. *Obdobné příklady můžeme nalézt i u jiných místních rodů. Např. grunt č. 24 patřil Ondřeji Matějčkovi, který je takto nazýván ještě r. 1615, ale od r. 1616 již jako Ondřej Heděnc, takže celý bludovský rod Heděnců je patrně pouze jednou z linií rodu Matějčků. Obdobně u gruntu č. 59 je k r. 1607 zápis, že majitel Jan Novák tento grunt pustil Matějovi Potěšilovi, svému bratru. Také grunt č. 60 v r. 1612 koupil Mikuláš, syn nebožtíka Šimka z Krumpachu, ale následně až do r. 1617 uváděn jako Mikuláš Šťastný.*

Na počátku rodu „pravých“ Maturů, jehož jednotlivé linie můžeme nepřetržitě sledovat v matrikách a jiných písemných pramenech od konce 16. stol. až do dnešních dnů, tak stojí již výše zmíněný konšel a celoláník Martin Matura (* před 1540 – † 1588/89) se svou manželkou Kateřinou, dcerou celoláníka Bartoše Dvořáka. Svatba Martina s Kateřinou, k níž patrně došlo někdy na přelomu 70. a 80. let 16. stol., nebo o málo později, asi nebyla romantickým svazkem z lásky, ale téměř jistě domluveným sňatkem. Vždyť si třetí nejbohatší statkář ve vsi bral prvorozenou dceru druhého nejbohatšího statkáře, který navíc neměl žádného syna. Ze společenského hlediska to byla nepochybně událost sezóny. Martin byl zřejmě podstatně starší než Kateřina, odhadem nejméně o 10 let. Vzhledem k tomu, že zápisy v pozemkové knize jsou vedeny od r. 1562 a u každého jednotlivého gruntu je prvním zápisem až změna vlastníka gruntu (*prodej/koupě*), je pravděpodobné, že Martin Matura již k r. 1562 grunt č. 34 vlastnil. Jeho otec tak patrně zemřel ještě před tímto rokem (*nebo byl přinejmenším na výminku*) a Martin se tak musel narodit nejspíše kolem r. 1540, spíše však ještě o něco dřív. Naproti tomu Kateřina musela být v době sňatku s Martinem mladá, protože Martin od tohoto svazku nepochybně očekával děti, které dosud neměl. Narození Kateřiny tak lze umístit někam mezi r. 1550–1560.

Osudy triumvirátu malých sirotků

Pro tři děti, které z manželství Martina a Kateřiny vzešly, syny Jana, Jiřího (Jíru) a Matěje, byla nepochybně přichystána zajištěná budoucnost. Ta však vzala z velké části za své brzkou Martinovou smrtí a následným převzetím gruntu druhým Kateřiným manželem Janem Adamů, který pochopitelně preferoval vlastního potomka. Abychom byli spravedliví, mladá vdova zřejmě vzniklou situaci v dané chvíli nemohla řešit jinak, protože všichni tři chlápci museli být ještě hodně malí. Nejstaršímu Janovi mohly být řádově maximálně roky, mladší Jíra a Matěj mohli být klidně ještě batolata, nebo dokonce novorozenci. O grunt se přitom někdo musel postarat, takže nový sňatek byl nutností. Otčím ani později nevlastní bratr sirotky neošidili. Každý z chlapců měl nárok na koně v hodnotě 10 kop grošů a na finanční vypořádání, a každý z nich také své dědictví obdržel. Otčím Jan Adamů alias Matura nadto r. 1596 těmto sirotkům zajistil dědictví (neznámo po kom) na rychtě v Písařově, téhož roku jim také

přiznal dědictví po zemřelém bezdětném strýci Janu „Škarohlídovi“ Maturovi(?) a r. 1603 jim vymohl vrácení dluhu z gruntu č. 54 Jana Vondráčka. Ale vypořádání jejich nároků trvalo léta, protože mladé sirotky bylo možno fakticky vyplácet teprve po dosažení zletlosti a přednost s vyplácením měli tzv. staří sirotci. Nejstarší Jan tak začal být reálně vyplácen teprve r. 1607, Matěj r. 1611 a Jiří až r. 1615. Do té doby byl jejich nárok pouze pokládán.

Zmizel Jan Matura beze stopy, nebo p/Povýšil?

O Janovi a Matějovi nevíme nic určitého. U obou však existuje hypotéza, jak se jejich životy mohly dále vyvíjet. Pro pochopení jejich možných osudů je podstatných pár posledních zápisů z již citované nejstarší bludovské pozemkové knihy. Je třeba předeslat, že otčím mladých sirotků Jan Adamů alias Matura počínaje r. 1589 až do r. 1606, kromě reálného vyplácení starých sirotků a dalších dědiců, odkládal každoročně na malé sirotky (*takto jsou nazýváni do r. 1606, zatímco od r. 1608 se hovoří o mladých sirotkách*) 2 kopy gr. Od roku 1607 jim začal tyto peníze reálně vyplácet, v čemž od r. 1613 do r. 1617 pokračoval jeho syn Martin, a to konkrétně takto:

- 1607 – 2 kopy Janovi na díl jeho + 10 kop na koně
- 1608 – 2 kopy Janovi Maturovi z těch nápadníků
- 1609 – 2 kopy Janovi Povejšilovi na díl jeho
- 1610 – 2 kopy mladým sirotkům pokládá
- 1611 – 2 kopy Matějovi nápadníku
- 1612 – 2 kopy Matějovi do Postřelmovy
- 1613 – 2 kopy Matějovi do Postřelmovy + 10 kop za Škarohlídův díl
- 1614 – 2 kopy Janovi Povejšilovi
- 1615 – 2 kopy Jírovi po nebohém Martinu Maturovi + 5 kop za díl Jana Škarohlídů
- 1616 – 2 kopy na sirotky Martina Matury + 8 kop Jírovi Maturověmu na díl jeho
- 1617 – 2 kopy na mladý sirotky při Janovi zůstane.

V tomto výčtu se dvakrát objevuje jméno Jan Povejšil. Povýšilové jsou jednou z tradičních bludovských a později též hraběnovských a bohatinských rodin, avšak nemáme o nich písemné zmínky z 16. století. První zmínka o Povýšilech pochází až z r. 1607, kdy Jan Povejšil kupuje od Vávry Veverky za 300 zl. čtvrtlánový grunt č. 11 v Bludově. Je to jen náhoda, že Jan Povejšil kupuje menší grunt přesně v roce, kdy mladý sirotek Jan Matura dostává první (a největší) reálnou výplatu dědického podílu na gruntu č. 34 a kdy se u těchto výplat k r. 1609 a 1614 uvádí jméno Jan Povejšil? Ze zápisů je zřejmé, že Janu Povejšilovi jsou vypláceny peníze mladých sirotků, žádné jiné. Různým dědicům se vyplácely v různých letech různé částky, ale na malé sirotky šly vždy 2 kopy. Nikdy víc, nikdy méně. Janu Povejšilovi ani nemohl být vyplácen žádný dluh, který by u něj mohl někdo z dědiců mít, protože je mu vyplácen „jeho díl“. Své díly na mladosirotčích penězích měli ale pouze mladí sirotci Jan, Jíra a Matěj Maturovi. Nikdo jiný. Vypadá to tedy, že Jan Povejšil je totožný s mladým sirotkem Janem Maturou. „Povejšil“ byla zřejmě původně jen přezdívka, o jejímž původu se můžeme pouze dohadovat. Mohla souviset s chlapcovou povahou či chováním, případně mohlo jít o posměšnou reakci okolí na skutečnost, že nevlastní mladší bratr Martin zdědí celolánový grunt, zatímco prvorozený syn původního majitele nemá nic, kdo ví?

Pro ztotožnění mladého sirotka Jana Matury s Janem Povejšilem svědčí i další podpůrné skutečnosti. První z nich je fakt, že syn Jana Povýšila – celolánový statkář Jakub Povýšil (* asi 1612 – † 6. 3. 1685) – byl v letech 1672–83 kmotrem prvních 6 dětí (*kmotrem dalších 5 dětí z let 1685–95 byl Jan Povýšil, a posledního dítěte z r. 1697 Barbora Povýšilová*) z prvního

manželství Jakuba Matury (*jediného ze synů „mladého sirotka“ Jíry Matury, který zůstal v Bludově; ostatní se oženili do Chromče a kmotry jejich dětí byli sousedé chromečtí*), což svědčí o úzkých a přátelských vztazích mezi Povýšily a Matury v následující generaci. (*Kdo byl kmotrem Jakuba Povýšila a Jakuba Matury ani jejich sourozenců, nevíme, protože všichni se narodili dlouho před r. 1658, kdy se začala psát první bludovská matrika.*)

Velice zajímavá je rovněž okolnost pozdějšího bydliště Jana Povýšila. Jak bylo rozvedeno výše, z cen gruntů popsanych v nejstarší pozemkové knize je zjevné, že na přelomu 16. a 17. stol. byly v Bludově jen tři celolánové grundy – č. 1 Kulhajův, č. 34 Maturův a č. 61 Dvořákův. Po r. 1617 nemáme k dispozici žádnou pozemkovou knihu více než 150 let (*resp. pozemkové knihy se zachovaly i starší, již z počátku 18. stol., ale tyto se týkají jiných pozemků a stavení*), takže nejsme schopni posloupnost na jednotlivých gruntech sledovat, ale zachovaly se alespoň urbáře z let 1637/41 a 1654 a zemský katastr z r. 1677 (*německy psaný podrobný soupis poddanské půdy*). Z nich je patrné, že i v těchto letech (20–60 let po ukončení první pozemkové knihy) jsou v Bludově stále tři celolánové grundy. Jako první je v urbáři jmenována rychta, bez jména konkrétního vlastníka, na druhém místě je uveden Jíra Kulhaj, na třetím Jan Povýšil. V r. 1677 jsou pak uváděni celolánovci, a to Jan Macek (*nástupce Václava Macka*), Matouš Kulhaj a Jakub Povýšil. Úřad rychtáře byl na přelomu 16. a 17. stol. spojen s držbou Dvořákova gruntu č. 61. Všichni jeho majitelé (*Jan Dvořák alias Rychtář, Balcar Cinderhasl, Jan Adamů alias Matura i Martin Matura*) byli zároveň i rychtáři. Jelikož je Jan Macek zmiňován jako rychtář r. 12. 1697, kdy šel za kmotra dceři Jakuba Matury Barboře (*u starších dětí již od r. 1672 je kmotrou Anna Macková, ve třech případech s dodatkem „rychtářka bludovská“, u mladšího Jakuba Ignáce je 6. 3. 1699 kmotrem rychtář Jan Fridrich Macek*), je zřejmé, že Jan Macek byl držitelem Dvořákova gruntu č. 61. Jíra Kulhaj vlastnil grunt č. 1 v r. 1617, vlastní ho i v letech 1637/41 a 1654, v r. 1677 jej již má Matouš Kulhaj. Kulhajův grunt je tedy také spolehlivě identifikovatelný. Jediný celolánový grunt, který tak zbývá na Jana Povýšila (a později na jeho syna Jakuba), je Maturův grunt č. 34. Je tedy jisté, že Jan Povýšil někdy mezi lety 1617 a 1637 koupil od posledního známého vlastníka Urbana Nožičky otcovský grunt Martina Matury. Všechny tyto indicie, ve svém souhrnu, dovolují s jistou mírou opatrnosti přijmout teorii, že Povýšilové představují nejstarší (primogeniturní) větev Maturů – potomků Jana Matury vulgo Povýšila, prvorozeného syna Martina Matury a Kateřiny Dvořákové. Členové této větve dodnes na Šumpersku žijí a používají variantu příjmení Povýšil, nikoli Povejšil.

Íšiel Macek do Malaciek? Spiš možná do Čech.

Ještě záhadnější je osud třetího z malých sirotků – Matěje, který je zmiňován v rámci vyplácení jeho podílu v r. 1611, poté v letech 1612 a 1613 s upřesněním, že je vypláceno Matějovi do Postřelmo, a v r. 1615 je zmiňován spolu se svými dvěma sourozenci Janem a Jírou v souvislosti s tím, že ještě stále nemají vypláceno celé dědictví po otci ani po strýci Škarohlídivi. Matěj by tedy měl být v Postřelmově. A bylo mu vypláceno dost na to, aby si, stejně jako Jan, mohl koupit nějaký menší grunt, nebo alespoň chalupu. Jenže nekoupil, alespoň ne v Postřelmově ani nikde v okolí, protože urbář panství Zábřeh z r. 1615 zahrnující Postřelmov ani gruntovní kniha pro ves Postřelmov z let 1587–1767 jej nezmiňují. Rovněž tak první matriční kniha Postřelmo, vedená od r. 1649 žádného Maturu nezná. Stejně je to i v okolních obcích (na které se urbář, gruntovní kniha i matrika vztahují). Je zde řada možností. Matěj mohl předně zemřít v mladém věku, bez potomků a bez gruntu. Ale tato varianta

není příliš pravděpodobná. Roku 1615 totiž ještě prokazatelně žil, a pokud by zemřel do r. 1617, jistě by to bylo zaznamenáno v nejstarší bludovské pozemkové knize, neboť by jeho bratři Jan s Jírou zdědili jeho podíl. A pokud by zemřel až po tomto roce, pak nedává smysl, aby v Postřelmově nebo některé z okolních obcí neměl zakoupený žádný majetek, když na něj měl peníze. A kdyby takový majetek vlastnil, muselo by to být zaznamenáno v postřelmovském urbáři z r. 1615, nebo v pozemkové knize. Mohl se, obdobně jako bratr Jan, přejmenovat. On i jeho potomci tedy mohou v Postřelmově klidně být, ale nikoli jako Maturové. Na to však opět nic neukazuje, protože na rozdíl od bratra Jana, u Matěje až do r. 1617 neznáme žádnou přezdívku, takže i v postřelmovských listinách by měl být, alespoň zpočátku, uváděn jako Matura. Jenže není. Je tedy spíše pravděpodobné, že se po r. 1613 odstěhoval, a to někam dál, mimo region Bludovska a Postřelmo, resp. mimo zábřežské panství. V tomto směru je zajímavé pořadí vyplácení mladých sirotků. Tito jsou v nejstarší bludovské gruntovní společně jmenování celkem třikrát, a to vždy v pořadí Jan, Jíra, Matěj. S ohledem na zvyklosti doby i zápisy výčtu sirotků na jiných gruntech lze předpokládat, že byli zapsáni od nejstaršího po nejmladšího. Pokud to tak ale bylo, a Matěj byl až nejmladším synem, proč je vyplácen už jako druhý v pořadí, dříve než starší Jíra? Dali mu snad bratr Jíra, nebo otcím Jan Adamů alias Matura z nějakého důvodu přednost, a pokud ano, proč? Mohlo to být proto, že se měl náhle daleko stěhovat? Mnoho otázek, žádná odpověď. Jedna hypotéza se v tomto směru nabízí, ale nelze ji nijak faktograficky podpořit.

Maturové totiž nežijí pouze na Moravě, ale i v Čechách. A stejně, jako se linie většiny moravských Maturů sbíhají do Bludova k Martinovi Maturovi a jeho ženě Kateřině Dvořákové, linie těch českých zase vesměs směřují do Hrubé Horky, dnešní městské části Železného Brodu (*v 17. stol. se obec nazývala Vel(i)ká Horka*). Výsledky nesmírně pečlivého a precizního výzkumu Michaely Strakošové, roz. Maturové, vedou až k prvnímu doloženému českému Maturovi, jímž je Matěj Matura (* 1589–92 – † před 1651), který vlastnil k r. 1612 v Hrubé Horce čtvrtlánový grunt v hodnotě 30 kop gr. Možnost ztotožnění tohoto prapředka českých Maturů s bludovským Matějem vypadá velmi lákavě, ale není příliš pravděpodobná. Věk by sice zcela odpovídal, ale první problém spočívá už v tom, že bludovský Matěj je ještě r. 1613 uváděn „z Postřelmo“, zatímco český Matěj je již nejpozději o rok dříve majitelem gruntu v Hrubé Horce. A mohl jím být dokonce už i o pár let dřív, protože Vartmberský urbář, v němž se zmínka o něm nachází, pochází z let 1608–12. Druhým problémem je prostý geografický fakt, že Hrubá Horka je od Bludova nejkratší pěší cestou vzdálena 166 km! Takto daleké přesuny nebyly v raném novověku u prostého lidu obvyklé. S výjimkou vojáků byly spíše vzácné. Nacházíme se ale ještě v předbělohorském období, kdy žádná pravidelná armáda sestávající z vesnických rekrutů neexistovala. Vojska byla převážně zoldnéřská a bludovský Matěj evidentně žádný zoldněř nebyl, když v letech 1611–13 prokazatelně žil v Bludově a Postřelmově. Náhlý přesun prostého poddaného na takovou vzdálenost by mohl být vysvětlen zájmem vrchnosti, která někdy z různých důvodů, zejména ekonomických, stěhovala jednotlivé poddané či celé skupiny z jednoho svého panství na jiné. Pokud by tedy Bludov, resp. Postřelmov, vlastnil týž šlechtický rod, kterému patřila i Hrubá Horka, pak by to byl naopak silný potvrzující ukazatel pro ztotožnění obou Matějů. V tomto případě to tak ale není. Nelze kategoricky říci, že je možnost sloučení obou Matějů v jediného zcela vyloučena, ale ta pravděpodobnost je skutečně malá.

Společný původ pod mikroskopem

Proč byl tedy vůbec předchozí odstavec napsán? Odpověď zní...

DNA! Chromozom Y se předává z otce na syna v nezměněné podobě. Pouze jednou za různý nepravidelný počet generací na něm dochází k nějaké náhodné mutaci, která je pak opět předávána dalším potomkům. Projekt Genetika a příjmení je výzkum prováděný již několik let Kriminologickým ústavem Praha, jehož cílem je u nositelů nepříliš častých příjmení, která lze geograficky přesně lokalizovat, potvrdit nebo vyvrátit společný původ. Účast na tomto projektu přislíbilo v letech 2013–14 sedm oslovených Maturů z celé ČR, ale nakonec se nechali otestovat pouze tři. Kromě autora tohoto článku se jednalo o jednoho příslušníka rodu Maturů přímo z Bludova a o jednoho „českého“ Maturu. Nejbližším společným předkem autora a bludovského Matury je prostřední malý sirotek Jíra Matura, syn Martina a Kateřiny Maturových. Bludovský Matura je jeho potomkem v 11. generaci, autor v 10. Český Matura s autorem a bludovským Maturou prozatím matričně propojeni nejsou. Přesto mají všichni tři testovaní Maturové společných 11 ze 17 sledovaných markerů na Y-chromozomu, autor s českým Maturou i bludovský Matura s českým Maturou pak 12 ze 17 markerů a autor s bludovským Maturou dokonce 14 ze 17 markerů. Mimo to, ani u těch markerů, které shodně nejsou, není žádný diametrální rozdíl (že by jeden z testovaných měl hodnotu např. 11 a druhý 23). Vždy se liší pouze o jeden, nejvýše o dva body (*autor – bludovský Matura – Matura z Čech: 15-16-17, 24-24-23, 12-11-11, 13-11-13, 11-11-13 a 13-13-11*). Lze tedy předpokládat, že skutečně všichni Maturové v ČR mají dávného společného předka – Maturu, že tedy nejsou žádní čeští a moravští Maturové, ale pouze česká a moravská větve jednoho velkého rodu Maturů. S největší pravděpodobností je však příbuzenství mezi českou a moravskou linií starší, než první historicky doložený bludovský předek Martin. Na druhou stranu, nemělo by být starší o příliš mnoho generací, protože vzhledem k tomu, že v 16. a 17. stol. ještě nebyla příjmení zdaleka ustálena, lze očekávat, že kdyby společný předek všech Maturů žil třeba ve 14. či 15. stol., kdy první příjmení vznikala, nebo dokonce ještě dříve, kdy ještě žádná příjmení neexistovala, čeští Maturové by dnes patrně nenosili příjmení Matura, ale nějaké jiné. Povinnost dědění příjmení po otci byla uzákoněna až r. 1780 Josefem II., byť většinou již byla tato praxe zachovávána. Ovšem na přelomu 16. a 17. stol. byl stav diametrálně odlišný. Vždyť ještě v nejstarší bludovské matrice vedené od r. 1658 nejsou neobvyklé zápisy, kdy příjmení chybí zcela. Jedná se o zápisy typu: „Umřela Zuzana, manželka starého ovčáka.“, případně dokonce „umřela jedna stará žebračka.“ Nezbyvá než věřit, že se v budoucnu, s dalším rozvojem genetiky, dozvíme nové a zajímavé údaje o společném původu.

Moravský praotec Jíra

Prostřední z mladých sirotků, synů Martina a Kateřiny Maturových, Jirí (Jíra) Matura (* před 1588 – † mezi 1655–57), je společným předkem všech autorovi známých moravských větví Maturů. Všichni Maturové od nejstarší bludovské matriky z r. 1658 se vztahují k němu a jen k němu, nebo na něj odkazují. Nevíme sice, kdy se narodil ani kdy zemřel, ale můžeme to celkem dost přesně vypočítat. V době otcovy smrti byl malým chlapcem, narodil se tedy ve 2. pol. 16. stol. Jeho úmrtí není uvedeno v nejstarší bludovské matrice vedené od r. 1658, takže musel zemřít nejpozději r. 1657, ale vzhledem k tomu, že se mu ještě asi r. 1655 narodila dcera Anna, musel být aspoň 9 měsíců před jejím narozením naživu. Musel tedy zemřít kolem r. 1656 (+/- 1 rok). Jíra, jak se zdá, žádnou díru do světa neudělal. Zůstal v Bludově, ale není zmiňován na žádném gruntu, zahradě ani chalupě, což je poněkud zvláštní, protože i jemu bylo jeho dědictví vyplaceno, takže nějaké peníze (a ne málo) mít musel. Možná se tedy nevěnoval sedlačině (*pokud ano, tak*

jedině jako podruh, nádeník či bezzemek, což ovšem neodpovídá tehdejšímu postavení rodiny), ale nějakému řemeslu, případně panské či vojenské službě. Nevíme. Skutečnost, že byl z bratrů vyplacen až jako poslední v letech 1615–16 (*patrně ještě i v dalších letech, která již pozemková kniha nepokrývá*), byla patrně příčinou, že mohl založit rodinu až poměrně pozdě. S nejméně dvěma manželkami měl 6 známých dětí, z toho 4 syny. Vzhledem k tomu, že nejstarší pozemková kniha končí r. 1617, v urbářích z r. 1637/41 a 1654 o Jiřím zmínka není a r. 1658, kdy se začíná psát první bludovská matrika, je již mrtvý, není k dispozici ani žádný záznam o Jiřových sňatcích, nebo narození dětí. První záznamy, které k dispozici jsou, představují až zápisy o sňatcích jednotlivých dětí, úmrtí jeho poslední manželky Barbory (* asi 1637 – † 2. 1. 1688), dne 13. 2. 1667 znovu provdané za Matouše Struhala (* asi 1629 – † 16. 8. 1679), úmrtí jeho dětí a narození vnoučat. Můžeme tak pouze spekulovat o pořadí doložených dětí, jelikož rok narození je možno dopočítat jen tehdy, pokud je u úmrtí uveden věk zemřelého (a ten je ještě vždy třeba brát s rezervou).

Z Jiřích známých dětí se z jeho posledního manželství s Barborou (neznámého dívčího jména), později provdanou Struhalovou:

- nepochybně narodila dcera Mariana († 23. 12. 1666), která zemřela v mladém věku, svobodná a bez potomků;
- pravděpodobně narodila dcera Anna (* asi 1655 – † 12. 7. 1715), která se v Bludově 10. 2. 1675 vdala za Pavla Povýšila, syna již výše zmíněného Jakuba Povýšila a vnuka malého sirotka Jana Matury vulgo Povýšila. Tímto sňatkem tak nejspíš došlo ke spojení obou linií Maturů a Anna se stala prapředkem jedné z větví dnešních Povýšilů.

Následující čtyři Jiřích známí synové Mikuláš, Jan, Jiří a Jakub se nepochybně narodili z předchozího (nebo různých předchozích) manželství. Že nemohli být Barbořinými syny, je zřejmé z dat jejich sňatků (kdy již museli být dospělí), případně z výpočtů dat narození podle věku při úmrtí. Přinejmenším Jan byl starší, než jeho macecha, Mikuláš byl nejméně jejím vrstevníkem, Jiří byl mladší pouze asi o 8 let a Jakub maximálně o 10, ale klidně mohl být i mnohem starší. Nelze určit pořadí jejich narození. Jediné, co je zřejmé, je, že Jiří byl asi o 14 let mladší, než Jan. Výrazně nejdřív se ženil Mikuláš, a to o 11 let před Jakubem, o 12 před Jiřím a o 17 před Janem (což ovšem není rozhodující, neboť i když se Jan ženil až 5 let po Jiřím, přesto byl o 14 let starší). Jméno „Jakub“ znamená významově „druhorozený“ a historicky se skutečně často (nikoli však výlučně) dávalo druhému synovi v pořadí.

Mikuláš († před r. 1676) se oženil 8. 2. 1660 v Bludově s Marianou, dcerou Ondřeje Heděnce (*25. 10. 1676 znovu provdanou za Jiřího Kozáka*). Jejich dcera Mariana (* 14. 1. 1661 - † 27. 4. 1705) se 2. 2. 1681 vdala za Jiřího Linharta (* 23. 3. 1659 – † 22. 4. 1705) a stala se jednou z pramatek tohoto bludovského rodu.

Jan (* asi 1631 – † 5. 12. 1716) se oženil 10. 10. 1677 s Dorotou, roz. Březinovou (* asi 1646 – † 14. 10. 1718), vdovou po Bartoňu Matějčkovi, a vyženil tím velký grunt v Chromči. Mezi lety 1678–95 se Janovi a Dorotě narodilo 10 dětí. Pokračovatelem této větve byl syn Jiří (* 2. 4. 1686 – † 21. 1. 1759), domkář v Chromči, který měl 9 dětí, z nichž pokračovateli rodu byli syn Fridrich (* 19. 8. 1708 – † 10. 10. 1770), domkář v Chromči, a dcera Marina, která si 10. 11. 1743 vzala chromečského podruha Mikuláše, syna Mikuláše Matury. Tento starší Mikuláš je jedinou známou výjimkou z výše vysloveného pravidla, že linie všech pozdějších bludovských (případně chromečských) Maturů

prokazatelně vedou k malému sirotkovi Jírovi. Nevíme, kdo byl tento Mikuláš ani kdo byl jeho otec. Je zmíněn pouze jako otec ženicha v citovaném matričním zápisu o svatbě z r. 1743, a to bez jakéhokoli dalšího upřesnění či vodítka. Potomci Mariny a Mikuláše Maturových se rozdělili do dvou větví. Potomci mladšího syna Josefa (* 27. 12. 1757 – † 7. 4. 1831) zůstali v Chromči. Naopak starší syn Jan (* 27. 12. 1746) byl ševcem a domkářem v Bohutíně č.p. 36 a jeho syn Josef (* 2. 1. 1779 – † 18. 2. 1841) se stal domkářem ve Výškovicích č.p. 19 (dnes součást Bílovce), kam se přizemil. Jeho potomci žijí dodnes v Bílovci - Výškovicích, okres Nový Jičín, a v Pusté Polomi, okres Opava. Potomci Fridricha Matury (* 1708 – † 1770) nadále žili v Chromči, starší linie od počátku 20. stol. v Postřelmově, mladší linie přesídlila koncem 19. stol. do Zábřehu, Nemile, Skaličky (okres Přerov) a Štarnova (okres Olomouc).

Jirí (* asi 1645 – † 14. 2. 1686) se oženil 5. 2. 1672 s Annou (* asi 1635 – † 19. 1. 1729), dcerou Jana Fystmistra z Chromče, a získal v Chromči menší grunt. Z 9 dětí pokračovali v rodu synové Jakub (* 22. 7. 1677 – † 30. 4. 1725) a Jan (* asi 1686 – † 10. 12. 1746). Většina jejich potomků žila v Chromči. V průběhu 19. a 20. stol. ale některé větve přesídlily zpět do Bludova, další se odstěhovaly do Zlína, Bratislavy, Bohutína, Českého Bohdíkova, Rovenska, Hostic, Petrova nad Desnou, Ostravy, Vídně, Kojetína či Sudkova. Maturové z této větve se dostali dokonce až do Ameriky, kam se přestěhoval Martin Matura (* 28. 6. 1837 Bohutín 22 – † 1900) s manželkou Beatou, roz. Cykrytovou (* 7. 2. 1834 Olšany – † 7. 12. 1913 Schulenburg, Texas, USA). Prvních 5 dětí se jim v letech 1865–71 narodilo ještě v Sudkově, další 4 v letech 1872–77 již v Texasu ve Spojených státech. Americká větev je velmi početná. Za „velkou louží“ zamířil i Martinův synovec Metoděj Matura (* 31. 10. 1892 Sudkov 47 – † 1961 Schenectady, New York, USA), ale neměl syna, pouze tři dcery, takže potomci už nenesou příjmení Matura. K potomkům mladšího Jana (* 1686? – † 1746) náleží rovněž „bludovský Matura“, který podstoupil test DNA v rámci projektu Genetika a příjmení.

Jakub († po 19. 11. 1724) je k r. 1677 zmiňován jako bludovský pololánik s tím, že předchozím majitelem gruntu byl Martin Kozák. Je tedy možné, že z rodu Kozáků pocházela Jakubova matka (případně i matka některých Jakubových bratrů). Jakub se oženil jako jediný ze sourozenců dvakrát. Poprvé 20. 4. 1671 v Bludově s Marianou (* asi 1644 – † 27. 12. 1697), dcerou Matouše Kulhaje (* asi 1616 – † 16. 2. 1696), největšího bludovského celolánového sedláka, s nímž měl v letech 1672–97 celkem 12 dětí. Z druhého manželství uzavřeného 9. 2. 1698 s Marinou (* asi 1670 – † 23. 10. 1760), dcerou Pavla Matěj(i)čka vulgo Havelky z Chromče (* asi 1629 – † 16. 2. 1685), se narodili ještě v letech 1699–1709 tři synové. *Toto manželství bylo uzavřeno patrně v Postřelmově (pod nějž farnostně spadala Chromč, odkud pocházela nevěsta), ale není vyloučeno, že v Bludově, protože sňatek je zapsán v obou matrikách – jak bludovské, tak i postřelmovské.* U Jakuba shodou okolností neznáme ani přibližně rok narození a úmrtí, protože ani u jednoho z jeho sňatků (1671 a 1698) není uveden věk snoubenců a autorovi se nepodařilo dohledat záznam o Jakubově úmrtí (v bludovské ani postřelmovské matrice není). Jediným vodítkem je datum 19. 11. 1724, kdy naposledy figuruje jako svědek při sňatku jiných osob, takže musel zemřít někdy po tomto datu.

Směřování Jakubových dětí z obou manželství bylo diametrálně odlišné. Zatímco osudy dětí z 1. manželství byly v podstatě totožné s životy jejich otce, strýců a bratranců, synové z 2. manželství se ubírali zcela jiným směrem.

Linie Jakubových potomků z 1. manželství zůstala v Bludově a rozdělila se na tři větve, které ale záhy po meči vymřely. První dvě ještě v 18. stol., poslední ve století 19. Ve starší větvi se patrně dědil Jakubův grunt, neboť jeho syn a vnuk jsou zmiňováni jako statkář, resp. sedlák na gruntě v Bludově č.p. 113. Poslední člen této větve je však uváděn již pouze jako domkář. Mladší větve se vedle rolnické činnosti věnovala i řemeslu. Nacházíme v ní dva sedláky, dva zedníky a jednoho hrnčáře. Potomci Jakubových dětí z 1. manželství nicméně v Bludově a okolí žijí dodnes díky sňatkům Jakubových dcer, vnuček a pravnuček (*což ovšem není výsada pouze této Jakubovy odnože potomků malého sirotka Jíry Matury, ale i všech ostatních linií*).

Maturové suplují za Komenského

Kapitolou sama pro sebe, jak již bylo naznačeno výše, jsou Jakubovi synové z druhého manželství. Nevíme, jak k tomu došlo či co bylo příčinou, ale Jakub Ignác (* 6. 3. 1699 Bludov – † 1. 11. 1742 Postřelmov) a Matěj Nepomuk (* 13. 1. 1706 Bludov – † 15. 3. 1774 Kostelec u Holešova) se stali učiteli. Ba co víc, Matějem založenou větev Maturů můžeme bez nadsázky označit za tzv. učitelský rod. Starší Jakub byl v letech 1718–42 rektorem školy a spoluvzhanikem v Postřelmově. Měl sice 9 dětí, ale dospělosti se dožily jen 3 dcery. Mladší Matěj se stal (řídícím) učitelem v Kostelci u Holešova (okres Kroměříž). Kde se tam vzal, je autorovi těchto řádků záhadou, a to zvláště za situace, kdy nejkratší pěší cesta z Bludova do Kostelce měří 88 km.

Učitelský rod je genealogický terminus technicus a je to „noční můra“ každého rodopisce. Pokud se zajímáte o historii svého rodu, ve většině případů vám nic nebrání v tom, abyste v rámci jedné až tří obcí spadajících do téže farnosti dohledali a sestavili rodokmen své rodiny nejméně tři sta let do minulosti, mnohdy i podstatně hlouběji. Naši předkové žili po celý středověk i novověk až do 2. pol. 19. stol. relativně usedlým životem, poddaní se nemohli jednoduše stěhovat, kam je napadlo, a neměli k tomu ani mnoho důvodů. Dvacáté a jednadvacáté století je již něco zcela jiného, lidé se stěhují dnes a denně, často na obrovské vzdálenosti, ale většinou každý ví, odkud pocházel jeho prarodiče, přičemž je vysoce pravděpodobné, že na tom samém místě nežili pouze dědeček s babičkou, ale třeba 10 generací jejich předků. To v zásadě platí např. pro bludovské Matury. Pokud jste z Bludova a jmenujete se Matura, stačí vám najít si na www.archives.cz on-line matriky Bludova (popřípadě ještě Chromče a Bohutína) a celkem jednoduše (pokud v nich umíte číst) sestavíte soupis svých předků až do poloviny 17. stol., s pozemkovými knihami ještě o sto let dále.

Výše popsané, bohužel, neplatí pro učitelské rody. V nich se několik generací po sobě učitelské povolání dědí z otce na syna či syny. Ve většině obcí ovšem bylo místo jen pro jednoho učitele. To většinou přecházelo buď z otce na syna, nebo z tchána na zetě. Ostatní synové (někdy také všichni) si museli hledat štěstí jinde. Nebylo ani pravidlem, aby učitelská rodina strávila celý život na jednom místě. Dvě až tři lokality nebyly výjimkou. Takový mladý muž nastoupil v některé obci jako pomocný učitel, oženil se s dcerou místního řídícího učitele, v obci se mladému páru narodilo několik dětí, pak přišlo stěhování do jiné obce na místo řádného, popř. řídícího učitele, kde se narodily další děti (přičemž mezitím se jich několik narodilo na zcela nelogických místech v blízkém i vzdálenějším okolí, v nichž jejich otec nikdy nepůsobil), pak zemřela učitelova manželka a aby to nebylo fádňí, její úmrtí není uvedeno v matrice obce, kde žili, ale v nějaké úplně jiné, v obci, v níž ze zcela neznámých důvodů náhodou pobývala. Ovdovělý učitel se buď přizemil zase do jiné obce, nebo byl vrchností vyslán na nějakou část panství, kde

učitel chyběl. A zápis o úmrtí tohoto učitele také často nenajdeme v místě, kde celý život učil, ale někde o 30 km jinde, ve vesnici, kde u jednoho ze svých dětí trávil své poslední dny. A jelikož se učitelské děti a jejich snatky obtížně dohledávají, může se jednat o některé z dosud neznámých dětí, o kterém rodopisec pátrající po svém původu, nemá ani tušení, že vůbec existuje. A takto je to v každé generaci, u každé jednotlivé osoby.

Situace by nebyla až tak frustrující, kdyby byly dochované matriky vedeny na odpovídající úrovni. Stěhování samo o sobě není nic hrozného, pokud o něm existují záznamy. Matriky přelomu 19. a 20. stol. jsou velmi podrobné. Odkazují nejen na rodiče, ale i prarodiče dotčené osoby, včetně četných podrobností (data a místa narození, povolání, bydliště s číslem popisným, atd.). Horší je to s matrikami 1. pol. 19. stol., které jsou méně uhlédné, a tudíž hůře čitelné (*nejde jen o styl písma, který se v průběhu staletí pochopitelně měnil, ale především o úpravnost zápisu, kdy jsou klidně jednotlivá slova psána lajdácky přes sebe a je mnohdy těžké určit, která čára či oblouk patří ke kterému slovu a na jakém řádku*), omezují se na rodiče dotčené osoby, a to ještě málokdy na oba, ale většinou jen na otce, místo původu a u snoubenců či zemřelých bývá uváděn věk, avšak ten je nutno brát s velkou rezervou (*u snoubenců klidně i v řádu +/- 5 let, u zemřelých, zejména vyššího věku, to může být klidně i více než +/- 10 let*). Z dnešního pohledu je zvláštní, že naši předkové patrně svému věku nepřikládali žádnou zvláštní váhu. Až do r. 1781 se zapisovalo datum křtu, nikoli narození, a datum pohřbu, nikoli úmrtí. Jelikož věk snoubenců a zemřelých zapisoval farář či kooperátor na základě údajů od snoubenců samotných či jejich rodičů, popř. pozůstalých, je zřejmé, že lidé přesně nevěděli, kolik jim je vlastně let. Naprostou katastrofu představují matriční zápisy z 18. stol., z nichž se zoufalý badatel nedozví takřka nic. Klasická forma zápisu sňatku dvou osob je: „Jan Novák a Anna“. Či je tento Jan Novák a jak je asi starý, kterou Annu si bere, jaké je její příjmení, či je to dcera (když v téže době žije v dané obci třeba pět Janů Nováků a tři z nich mají za manželku Annu)? Nic.

U usedlých rodů v dané obci se matričně chudé 18. stol. dá většinou překlenout tím, že když badatel poctivě zmapuje všechny písemné matriční podklady, pak na základě pomocných údajů (např. jmen svědků, kmotrů, někdy uvedeného čísla popisného, atd.), může jednotlivé osoby správně zařadit. *Dvojice kmotrů byla většinou u všech dětí jednoho manželského páru stejná, popř. docházelo jen k drobným variacím. Ve starších dobách pocházel každý z kmotrů (kmotr i kmotra) z jiné rodiny, takže kmotry nějakého dítěte mohli být třeba Jan Novák a Anna Procházková. Takto tomu bylo např. u tří dětí, u čtvrtého mohli být kmotři prohození - typicky třeba Václav Procházka a Mariana Nováková. Teprve později se stával kmotry manželský pár. Svědky mohl být někdo z blízkých příbuzných snoubenců (každý od jednoho z novomanželů), případně i někdo z budoucích kmotrů, ale v některých lokalitách a dobách fungovali rovněž jacísi profesionální svědci - třeba místní kostelník či varhaník, nebo učitel - bez bližšího vztahu ke snoubencům. Takoví svědci jsou pak zapsáni u celé řady sňatků v dané matrice.* U učitelských rodů tato pomoc se svědky a kmotry nehrozí.

Při pátrání po předcích badatel zpravidla postupuje od současnosti do minulosti. Začne podrobnými matrikami z přelomu 19. a 20. stol., které jej snadno a spolehlivě dovedou na nějaké konkrétní místo a do konkrétní doby, pak se ještě většinou prokouše staršími matrikami o jednu až dvě generace dál a zastaví se někde kolem r. 1770, kde narazí na zápis, ze kterého už nevyčte, kde má dále pátrat. Je tam jen jméno a příjmení, bez jmen rodičů (nebo alespoň otce), místa původu či čehokoli dalšího a v matrice dané lokality se již hledané příjmení nevyskytuje, takže je jasné, že se prapředek odněkud přistěhoval, ale nelze zjistit odkud. Badatel s nadějí projde stránku po stránce matriky okolních deseti obcí, aby po pár týdnech či měsících usilovné práce po

večerech (podle vytrvalosti a úrovně duševního zdraví toho kterého rodopisce) zjistil, že pátral marně. Dříve to byla v podstatě konečná, neboť pátrat v matrikách bylo možné pouze osobně v archivech, kam se bylo třeba předem objednat. Obrat nastal jednak s rozvojem internetu, jednak s digitalizací archivních fondů, která již značně pokročila. Většina matrik je k dispozici on-line a existuje i řada dalších pomůcek. V tomto směru asi tou nejužitečnější je skromná webová stránka www.kdejsme.cz, kde stačí zadat příjmení – např. Matura – a zobrazí se počty žijících Maturů v jednotlivých obcích v ČR k r. 2016. Badatel tak zjistí, ve kterých lokalitách (u nichž by jej to ani ve snu nenapadlo) v současné době Maturové žijí. Že tam žijí dnes, ještě neznamená, že tam žili i v r. 1770. I tato pátrání často končí neúspěchem, ale v určitém procentu případů se na badatele přece jen usměje štěstí.

Maturové jako moravští vědozvěstové

Matějovi a jeho první ženě Růženě, roz. Sedláčkové (* 1710/1711 – † 7. 9. 1765) se v letech 1732–51 v Kostelci u Holešova narodilo 11 dětí. Starší syn Bartoloměj Josef (* 24. 8. 1734 – † 8. 1. 1810 Domaželice) působil jako školní ředitel v Charvátce a školní ředitel a učitel v Domaželicích a mladší syn František Dominik (* 14. 11. 1747 – † 25. 1. 1833 Velká nad Veličkou) byl nejprve učitelem v Rohatci a poté školním ředícím ve Velké nad Veličkou. Josef i František se stěhovali z Kostelce u Holešova za práci každý nejméně dvakrát. V případě Josefa to bylo nejprve 30 km do Charvátce a následně 27 km do Domaželic, v případě Františka se jednalo nejdřív o 71 km do Rohatce a poté 30 km do Velké nad Veličkou.

Josef Matura (* 1734 – † 1810) měl 9 dětí, z nich tři učitele. Jan (* 1. 9. 1760 Charvátce – † 6. 5. 1814 Vlčnov) byl školním ředitelem u Ostrožské Lhotě (60 km) a poté ve Vlčnově (11 km), František (* okolo 1770 – † 23. 8. 1812 Horní Moštěnice) učil v Břestu (14 km) a Moštěnicích (8 km) a Benedikt (* 1. 3. 1781 Domaželice – † 1. 12. 1860 Domaželice) převzal po otci učitelské místo v Domaželicích.

Z Janových 13 dětí pokračoval v učitelské tradici Damián (* 1787 Vlčnov – † 29. 12. 1866 Halenkov), který byl v letech 1828–66 učitelem a varhaníkem v Halenkově (63 km), a po něm toto místo halenkovského učitele v letech 1866–90 zastával jeho syn Antonín Jan František (* 5. 5. 1834 Halenkov – † 2. 5. 1907 Halenkov), zatímco zase jeho syn Antonín Bohumil (* 25. 5. 1870 Halenkov – † po 1927 Dřevohostice) byl učitelem ve Všechnovicích (40 km) a řídícím učitelem v Dřevohosticích (16 km). Větev Janova mladšího syna Josefa (* 6. 3. 1796 Vlčnov) v 19. stol. přesídlila do Strážnice (28 km) a na počátku 20. stol. do Břeclavi (40 km).

Z Františkových 10 dětí na otce navázal Ignác Josef (* 25. 2. 1801 Břest – † 19. 10. 1853 Pavlovice u Kojetína), který začínal jako pomocný učitel v Kojetíně (17 km) a poté se stal učitelem a rektorem v Pavlovicích u Kojetína (12 km).

Z Benediktových 8 dětí se stal učitelem Josef Jindřich (* 2. 9. 1805 Domaželice – † 13. 2. 1869 Kostelec u Holešova), který působil jako učitel a rektor při farním chrámu Páně v Kostelci u Holešova (8 km).

Potomci Františka Matury (* 1747 – † 1833), řídícího z Velké nad Veličkou, již učitelské povolání nevykonávali (*pomineme-li autorova otce, který byl středoškolským učitelem ve 2. pol. 20. stol., což už ale nijak nesouvisí s Matury, jakožto „učitelským rodem“*), nicméně lze říci, že ze svého původu z učitelské rodiny po další generace těžili, stejně jako i řada ostatních potomků Matěje Matury (* 1706 – † 1774), kteří se učiteli nestali. Nepochybně se všem dětem z této větve dostalo od jejich učitelských otců na svou dobu podstatně lepšího vzdělání, než jejich vrstevníkům, což je na „trhu práce“ zcela jistě zvýhodňovalo. Maturové z této linie, pokud nebyli učitelé, se nevrátili k zemědělství, které odchodem z Bludova opustili. Buď se

živili nějakým řemeslem, nebo našli široké uplatnění ve státních a vrchnostenských službách. František se svým učitelským působením v Rohatci a Velké nad Veličkou dostal do sféry vlivu hraběcího rodu Magnisů, jemuž v té době patřilo celé strážnické panství. Jeho synové pak zastávali funkce císařského revizora nápojové daně (Alois Jan * 1769 – † 1834), dozorcího celního úřadu (Sarkander Karel Boromejský * 1773 – † 1838), případně drába a vrchnostenského sluhy (Engelbert * 1783 – † 1854). Někteří se při tom věnovali i řemeslu (hostinský, kloboučník, sedlář, atd.). V další generaci už potomci dvou starších Františkových synů (Aloise a Sarkandera) úřední funkce opustili a z Velké nad Veličkou přesídlili do Luhačovic, Uherského Hradiště, Napajedel, ale také do Vídně, Hodonína a slovenského Martina. V Hodoníně a Turč. sv. Martine žije řada Maturů dodnes. Potomci nejmladšího Engelberta zčásti zůstali na Strážnicku v hraběcích službách jako panský sluha a porybný (Jan Křtitel * 1806 – † 1881) a hraběcí lesník (Karel * 1829 – † 1895), zčásti přesídlili do Hodonína, kde se věnovali krejčovskému řemeslu (František * 1841 – † 1902). Hodonínská krejčovská dílna Františkových synů Engelberta (* 1866 – † 1940), Josefa (* 1878) a Huberta (* 1880 – † 1958) šila mj. vyhlášené jezdecké kalhoty (tzv. rajtky), jež dodávala dokonce i na Pražský hrad prezidentu Masarykovi, který prý, jakožto hodonínský rodák a vášnivý jezdec na koni, říkával: „Když rajtky, tak od Matury.“ Část této větve rodu se poněmčila a po 2. světové válce Engelbertův syn Viktor (* 1888) odešel do německého Mnichova. Většina ostatních členů žije v Hodoníně, někteří jednotlivci se odstěhovali do Ostravy. Potomci hraběcího lesníka a kloboučníka Karla (* 1829 – † 1895) žili ve Strážnici a Vracově, dnes žijí v Ostravě, Valašském Meziříčí (autor), Čelčicích, Praze, Kyjově a Vranovicích.

A co Polsko?

Předchozích několik odstavců o učitelských potomcích Matěje Matury a potomcích jeho syna Františka Matury a jejich působení v hraběcích službách strážnických Magnisů nebyl samoučelný. Jednak se autor domnívá, že snad jeho bludovské příbuzné bude alespoň rámcově zajímat osud odloučené „učitelské“ větve, která kolonizovala zbytek Moravy a po tři století do něj vnašela „světlo poznání“, a jednak má tento oddíl ještě jiný význam. Maturové, jak již bylo výše zmíněno, nežijí jen na Moravě a v Čechách. O slovenských a amerických Maturech již zmínka byla a víme také, že někteří Maturové zakotvili i v Rakousku. Avšak Maturové žijí také v sousedním Polsku. Zatímco ČR obývalo v r. 2016 celkem 964 Maturů (482 mužů a 482 žen), v Polsku žilo v r. 2017 Maturů celkem 1 153 (560 mužů a 593 žen). Jsou (alespoň někteří z nich) našimi příbuznými, nebo ne? Mohli by být. Téměř polovina polských Maturů, konkrétně 531 (249 mužů a 282 žen) totiž žije v Slezském vojvodství, které celou svou jižní hranicí sousedí se severním pomezím bývalého Severomoravského kraje. To je celkem jednoznačné znamení, že se kořeny polských Maturů nacházejí právě ve Slezsku, kraji nedaleko Bludova a okolních obcí. Nelze tak vyloučit, že polští Maturové pocházejí z Bludova, stejně jako nelze vyloučit, že naopak předkové bludovského Martina Matury, zakladatele rodu, mohou pocházet ze Slezska v dnešním Polsku. Ostatně celé toto území přinálelo až do poloviny 18. stol. k České koruně. Je zde však ještě jedna zajímavá možnost příbuzenství moravských a slezských Maturů. Hrabata Magnisové totiž nevlastnili pouze strážnické panství na moravském Slovácku, ale mj. i rozsáhlá panství v Kladském hrabství v Dolním Slezsku – konkrétně Wambierzyce, Ołdrzychowice Kłodzkie, Nowa Ruda a dalších 11 statků. Polští Maturové tak teoreticky mohou být potomky „učitelských“ Maturů, kteří ve službách Magnisů mohli v 18. a 19. stol. „služebně“ cestovat na jejich polské statky, tam se případně dle potřeb panstva trvale usazovat a zakládat rodiny. Popravdě řečeno, Maturů, u nichž známe datum narození, ale o jejichž pozdějších

osudech nic dalšího nevíme, je v našem společném rodokmenu docela dost. Digitalizace polských matrik je v plenkách a navíc probíhá dost chaoticky a nekoordinovaně. Žádné porovnání DNA mezi polskými a českými Matury rovněž dosud neproběhlo. Nic jistého tedy nevíme, ale třeba se to jednou změní. Prozatím nám musí stačit, že část Maturů původem z Polska dnes žije zejména na Ostravsku, kam se přistěhovala koncem 19. a ve 20. stol. za prací v hutích a dolech.

Tátové v důchodu? Věk je jen číslo!

Jistou zajímavostí, která vyplynula ze studia matrik a jiných písemných pramenů, je poznatek, že v rodu Maturů je statisticky významně vyšší výskyt tzv. starých otců, převládají otcové středního věku a méně je otců vysloveně mladých. Lze říci, že na překlenutí tisíce let je v průměru potřeba 30–33 generací, což znamená, že na pět set let by mělo být zapotřebí +/- 16 generací. U Maturů je to však výrazně méně. Pokud budeme považovat Martina Maturu (* před 1540 – † 1588/89) za 1. generaci, pak autor tohoto článku je teprve 12. generace rodu („bludovský Matura“ poskytnuvší vzorek DNA představuje 13. generaci). Již Martin měl patrně všechny tři své syny až po čtyřicítce. Jeho syn Jíra měl své syny až po 43. narozeninách, poslední známá dcera se mu narodila dokonce až ve věku nejméně 67 let. Jeho synovi Jakubovi se děti rodily mezi lety 1672–1709, tj. v rozmezí 37 let, kdy v době narození posledního syna mu již rovněž muselo být nejméně 60 let. A tento trend pokračoval i v jiných větvích rodu a i v pozdějších desetiletích a staletích, kdy už známe přesná data narození a úmrtí jednotlivých osob. Řada Maturů zanechala životaschopné potomstvo i ve věku kolem 60 let. (*Mezigenerační rozdíly mezi Martinem Maturou a autorem vypadají následovně: +/- 45 let; +/- 50 let; +/- 65 let; 41 let; 36 let; 46 let; 27 let; 29 let; 28 let; 30 let; 29 let.*)

Mýty kolem života našich předků

Jak tedy vlastně žili naši předkové – Maturové a jejich sousedé z jiných rodů? Dnešní lidé mají řadu představ o životě našich předků, které mají jen málo společného s realitou. Např. je obecně velmi rozšířená představa, že se většinou ženil výrazně starší, již hmotně zajištěný muž, s mladinkou dívkou. Ne, že by k takovým sňatkům nedocházelo, ale nelze říci, že by dominovaly. V celé řadě případů byla nevěsta naopak starší, než ženich (a to často i výrazně, třeba o 5–10 let), a zdaleka ne vždy se dívky vdávaly před 20. rokem. Často spíše až mezi 24.–27. rokem, výjimkou nebyly ani třicátnice (jako svobodné, nikoli jako vdovy). A pokud žena nezemřela, pravidelně rodila děti ještě dlouho po čtyřicítce. V řadě případů také muž nemusel být ten, kdo přinášel do rodiny ekonomickou jistotu, vdávala se i spousta žen – dědiček gruntů, na které se nezáměrný muž pouze přiženil (ostatně několik takových příkladů obsahuje i tento článek).

Další přežívající představou je mýtus, že nemanželské dítě bylo v religiozní společnosti našich předků něčím nepředstavitelným, zcela výjimečným a mimořádně stigmatizujícím. Určitě to nebylo nic k chlubení, ale pokud si čtenář projde namátkou pár starých matrik (nejen z Bludova, odkudkoli), tak zjistí, že nějaké nemanželské dítě je zapsáno takřka na každé straně té které matriky narozených. I v rodokmenu Maturů je celá řada nemanželských dětí. Některé zemřely v raném věku, ale některé zanechaly potomky, kteří žijí dodnes. Nemanželský původ jistě nebyl žádnou výhrou, ale přesto byl jednou z běžných forem zrození. Obdobně je řada lidí přesvědčena, že naši předkové se dožívali podstatně nižšího věku, než my dnes. To je pravda jen zčásti. Je nesporné, že průměrný věk byl nesrovnatelně nižší, než v současné době. Jenže tento nízký průměrný věk byl způsoben především vysokou dětskou úmrtností, dále často umíraly mladé ženy v souvislosti s porodem a mladí muži zase mnohem častěji než dnes, umírali v různých (válečných) konfliktech. S průměrným

věkem je to trochu jako s průměrnou mzdou. Málokdo ji má. Stejně tak, byť se průměrný věk pohyboval okolo 35–40 let, neznamená to, že by lidé v tomto věku nejčastěji umírali. V podstatě lze říci, že pokud měl člověk štěstí, nezemřel na nějakou dětskou nemoc zhruba do 7 let a později jej nezabil porod nebo válka, případně epidemie, měl celkem slušnou šanci dožít se i na dnešní poměry normálního či přijatelného věku. Lidé se zkrátka i v 17. a 18. stol. (o 19. ani nemluvě) dožívali 70, 80, 90, ba i 100 let. Nebylo jich tolik, co dnes, ale opět lze říci, že prakticky na každé straně matriky zemřelých naleznete někoho opravdu starého (i podle kritérií 21. století). *Většina z nás si z dětství vybaví staré prarodiče či praprarodiče. Ale málokdo si současně uvědomí, že naše babička či prababička, která zemřela v 80 či 90 letech, pocházela z 10 sourozenců, z nichž se dospělosti dožili jen 4, a že dědeček nebo pradědeček měl dva bratry, kteří padli v 1. nebo 2. světové válce jako dvacetiletí kluci. Neuvědomujeme si to proto, že se to stalo dávno před tím, než jsme se sami narodili. A tuto skutečnost často neberou v potaz ani statistikové, když hodnotu průměrného věku vypočítávají.*

Dalším mýtem jsou zkazky o vzrůstu. Mnoho lidí si z různých prohlídek hradů a zámků pamatuje oblíbenou větu průvodců, kterou neopomenou uvést u žádné krátké zámecké postele či vystaveného turnajového brnění, že naši předkové byli malí, mnohem menší, než my dnes. To je rovněž velmi zavádějící informace. Skutečnost je taková, že průměrná výška člověka se pohybuje v sinusoidách dlouhých zhruba 400–500 let (*vliv mají i kvalita stravy, případně klima a řada dalších aspektů*). Posledního minima dosáhla v 16. stol., že kdy máme k dispozici nejvíce hradních a zámeckých exponátů, přičemž v této době lidé měřili opravdu jen kolem 150 cm. Od té doby až dodnes se zase zvětšují. V 2. pol. 18. stol. již statní muži měřili i přes 180 cm (*což byla i minimální míra pro přijetí do osobní gardy pruského krále Fridricha II. Velikého, který si v urostlých chlapcích liboval*). Např. první středověký římský císař sv. Karel I. Veliký žijící na přelomu 8. a 9. stol. nebo ruský car Petr I. Veliký žijící na přelomu 17. a 18. stol. měřili oba výrazně přes dva metry. A oba získali své přízvisko „Veliký“ již za svého života, nikoli pro své slavné činy (které jsou nesporné, avšak které obvykle teprve posmrtně hodnotí historikové), ale právě pro svůj vzrůst, který byl zřejmý již jejich současníkům. Z našich králů třeba Přemysl II. Otakar, „král železný a zlatý“, měřil ve 13. stol. 168 cm, ale svými současníky byl považován spíše za malého. Jan Lucemburský i Karel IV. měřili o sto let později oba přes 170 cm a byli na svou dobu průměrného vzrůstu. Naši předkové byli zkrátka různí. Velcí, malí i průměrní, podobně, jako my dnes. Ostatně Maturům nemůže nikdo říkat, že jejich předkové byli malí, když nejvyšší Čech/Moravan, který kdy žil – Josef Drásal (* 4. 7. 1841 Chromeč – † 16. 12. 1886 Holešov) měřící 241 cm, byl po matce Magdaléně Drásalové, roz. Maturové (* 25. 11. 1811 Chromeč) potomkem malého sirotka Jíry Matury, konkrétně z větve jeho syna Jiřího (* 1645? – † 1686).

Zdravá selská krev? To ani ne

V souvislosti s různými liniemi Maturů – na Moravě, v Čechách, Rakousku, USA, na Slovensku či v Polsku, s výzkumy DNA, matrikami a pozemkovými knihami je dobré si uvědomit, že ve vesnicích typu Bludova (a okolních obcí), když pomíne rodiny, které se přistěhovaly teprve nedávno, jsou vesměs příbuzní všichni. Každý s každým. Řada lidí se domnívá, že příbuzenské sňatky byly pouze záležitostí šlechty (a často ji posměšně považuje za degenerovanou), aniž by si uvědomila, že u prostého venkovského obyvatelstva byla situace velmi obdobná. Matriky se u nás vedou pravidelnější formou v zásadě od třicetileté války (velká historická města typu Prahy, Brna či Olomouce disponují matričnými záznamy již z 16. stol., ale existují naopak rovněž

lokality, v nichž jsou matriční zápisy k dispozici až teprve z 18. stol). Třicetiletá válka (1618–48) představovala v demografickém vývoji naší země dosud nejvýznamnější zlom v celých novověkých dějinách. Třicet let bojů, hladomorů, vraždění a plenění vedlo k dramatickému a bezprecedentnímu snížení počtu obyvatel Českých zemí. Neoptimističtější odhady hovoří o poklesu populace o třetinu, střízlivě o polovinu a ty pesimistické dokonce až o dvě třetiny oproti stavu před Bílou horou. Ať byly jednotlivé selské rody před třicetiletou válkou jakkoli početné a rozvětvené, po této válce byly vesměs zdecimovány na několik jedinců, výjimkou nebýval ani jen jediný přeživší mužský člen rodu. Z tohoto důvodu lze většinou nejpozději právě v této době dohledat společného předka různých rodin (Maturové jsou toho dokladem). Bludov měl v 16. stol. 61 gruntů, 1 zahradu a 12 chalup (tj. 74 stavení), v nichž (jak píše PhDr. Jan Březina v Pamětech obce Bludova) mohlo žít kolem 380 obyvatel. Z katastrofy zemského z r. 1677 je zřejmé, že Bludov válkou nejen zchudl, ale rovněž se zmenšil. Nově čítal již jen 40 gruntů, 12 zahrad a 16 chalup (tj. 68 stavení). Usedlíků bylo napočítáno 72. K nim je třeba přičíst staré výměnkáře (*kterých ale válečné útrapy a hlad nejspíš nepřezilo mnoho*), podruhy a čeledě, jejichž počty neznáme. I tak je ale zřejmé, že nezůstalo příliš mnoho chlapců a dívek připadajících v úvahu pro založení rodiny. Muselo se jednat pouze o desítky osob. Během následujících čtyř staletí se v matrikách oddavek objevují neustále stejná příjmení. Jednotlivé rodiny jsou navzájem provázány nikoli jedním, ale celou řadou opakujících se spojení. Poddaní se bez svolení vrchnosti nesměli stěhovat, tím pádem se sňatečný potenciál na několik století zakonzervoval. Církev hlídala, aby nedocházelo ke spojením nejbližších příbuzných, ale opakovaným manželstvím mezi různě vzdálenými bratrance a sestřenicemi dost dobře zabránit nešlo. Naši předkové v té době často neuměli číst ani psát, na rozdíl od aristokracie si nevedli žádné rodokmeny (*a i když už gramotní byli, měli jiné starosti*), ale příbuzenství mezi sebou si byli vědomi, byť je nedokázali přesně a správně popsat. Tento stovky let přetrvávající stav se patrně odrazil mj. i ve stylu oslovování na českém a moravském venkově (strýc, teta – ve vztahu k sousedům).

Poděkování a pozvánka

Autor těchto řádků si závěrem svého pojednání dovoluje poděkovat prof. PhDr. Stanislavu Balíkovi, Ph.D. (rovněž svému vzdálenému příbuznému), za jedinečnou možnost publikovat v měsíčníku *Bludovan* a současně srdečně pozdravit všechny své vzdálené bludovské bratrance a sestřenice, nejen z rodu Maturů, ale ze všech starousedlých bludovských rodin, a ty z nich, které stručné pojednání o společných předcích zaujalo, přizvat k další spolupráci.

Pokud jste si při četbě tohoto článku uvědomili, že k dějinám našeho rodu máte co říci, že jste třeba ve svých starobylých chalupách našli nějaký „poklad z půdy“ – zajímavé dokumenty či cokoli dalšího, co by mohlo naše vědomosti prohloubit, potvrdit hypotézy, vyvrátit dohady, pokud vám vaše babičky kdysi vyprávěly nějakou rodinnou pověst, nebo pokud jen máte zájem o podrobnější seznámení s rodokmenem Maturů, neváhejte mě, prosím, kontaktovat. Za téměř 40 let své rodopisné práce jsem se již mnohokrát setkal s tím, že řada lidí si vůbec neuvědomuje, že dokumenty nebo poznatky, které mají, mohou být zcela jedinečné a že když je nikomu nepředá nebo nesdělí, tak spolu s nimi jednou nenávratně zmizí.

Mgr. Aleš Matura

maturaales@seznam.cz

autor působí jako místopředseda Okresního soudu ve Vsetíně

Bludovští vládcové XXV. – Josef Karel ze Žerotína (1761–1814)

Nástupcem dlouho vládnoucího Jana Ludvíka se v Bludově stal jeho třetí a nejmladší syn pokřtěný jako Josef Karel Zikmund Filip (zkráceně Josef Karel). Bludov mu patřil ještě déle, více než půlstoletí, mezi léty 1761 a 1814. Ze všech historických majitelů panství mu Bludov patřil nejdéle.

Narodil se na velkolesinském zámku 8. října 1728 a v žerotínské hrobce u velkolesinského kostela byl také pohřben. Nicméně jeho život nebyl s Velkými Losinami spojen. Ty zdědil jeho bratr Ludvík Antonín, který o ně také pro velké dluhy přišel. Otázkou zůstává, proč je jako sídlo spojené s několika staletími rodu, jeho pády i vzestupy, nekoupil Josef Karel. Možná neměl tolik peněz, možná nebyl sentimentální. Nevíme.

Každopádně od jeho doby se Bludov stal hlavním šlechtickým sídlem Žerotínů a zůstal jím pro další staletí. To ale neznamená, že by na bludovském zámku také skutečně dlouhodobě žil. Podle matričních záznamů jeho rodiny se v Bludově nenarodilo ani nezemřelo žádné z jeho dětí, neodehrála se zde žádná svatba apod. Až na jedinou výjimku v roce 1713 se ostatně ale žádná žerotínská svatba neodehrála od roku 1660 ani na Velkých Losinách (tam se ale zcela běžně rodily žerotínské děti, umírali zde příslušníci rodu apod.). Zdá se ale, že na bludovském zámku nějakou dobu před svou smrtí žil nejmladší syn Josefa Karla hrabě Jan Josef. Ten se zřejmě neoženil ani neměl potomky. Byl vojákem, hejtmanem při moravské zemské obraně. V Bludově na zámku byl před smrtí bludovským farářem Antonínem Kouřilem zaopatřen a také zde 24. dubna 1813, rok před smrtí svého otce, zemřel. Bylo mu osmatřicet let. Jak to bylo s jeho pohřbem, nevíme. Úmrtní záznam včetně data pohřbu je v bludovské matrice – nicméně v té době ještě žerotínská hrobka neexistovala. Dnes je v ní nicméně pochován – na náhrobní desce je uveden jako Jan Ludvík a rok úmrtí je popleten, o rok posunut (je uvedeno 24. dubna 1814). Jistě sem byly jeho ostatky přemístěny jeho bratrem Františkem Josefem, budovatelem hrobky, zhruba třicet let po smrti. Kde spočívaly do té doby? Tatáž nevyřešená otázka se týká tří dalších pohřbených v hrobce – několikadenních dvojčat Ludvíka a Josefa (+ 1805) a jejich bratra Gustava (+1828). Že by byli pochováni na tehdejší bludovském hřbitově v Nové dědině? Možná Jan Karel, tři zbývající téměř jistě ne, není o nich žádný záznam v bludovské matrice. Někde v Brně? To už dnes téměř jistě nezjistíme.

Od této generace Žerotínů můžeme pozorovat jejich občasnou dlouhověkost, která bude v rodu pokračovat v dalších generacích. Sám Josef Karel se dožil šestaosmdesáti let, stejně jako jeho bratr Ludvík Antonín. Jedna z dcer Josefa Karla se dožila více než devadesáti let. Vrcholit to bude v poslední hraběcí generaci, kde se Maria Ernestina Josefa hraběnka Abáffy dožije pětadevadesáti, Emma de Castello šestaosmdesáti a Karel Emanuel čtyřiaosmdesáti. Samozřejmě to musíme poměřovat tehdejší, ne dnešní dobou.

Když se Josef Karel 25. září 1763 v pětatřiceti letech ženil v Brně v kostele u sv. Jakuba, byl do matriky zapsán jako hrabě ze Žerotína, svobodný pán z Lilgenau, majitel Bludova, Třemešku, Chromče a Meziříčí. Za ženu si vzal Marii Johanu hraběnku von Schrattenbach (2.5.1742 – 26.9.1818), dceru Františka Friedricha Ferdinanda von Schrattenbach. Pocházela z vlivného šlechtického rodu – její otec byl dolnorakouským místodržitelem. Z rodu vzešel také jeden z brněnských biskupů, který byl s Žerotíny provázán i dalšími vazbami (bratr Josefa Karla - Ludvík Antonín si vzal také jednu z příslušnic tohoto rodu).

Během třinácti let (1764–1777) se jim narodilo devět dětí – šest dcer a tři synové (všechny se narodily v Brně): Marie

Dům U kamenné panny – v tomto brněnském paláci Josef Karel v závěru svého života žil a zemřel (<http://www.pamatkovykatalog.cz>)

Alžběta Antonie Johana Josefa Vincencia (25.8.1764 – 22.12.1854), Marie **Antonie** Johana Vincencia Petra Josefa Thecla (23.9.1765 – 20.3.1804, provdaná Mittrovská z Nemyšle, manželka Jana Nepomuka Mitrovského, významného představitel osvětenství na Moravě), Marie **Johana** Josefa Vincencia Petra Antonia (8.12.1766 – 20.11.1785, provdaná zu Fürstenberg-Weitra), Marie **Eleonora** Johana Josefa Vincencia, (3.7.1768 – 1827, provdaná von Kral), Marie **Vincencia** Johana Josefa Antonia Ezechiel, (10.4.1770 – 1.4.1772), **František Josef** Petr (6.4.1772 – 30.5.1845, jediný pokračovatel rodu), **Josef** Karel Petr Vincenc Antonín Emanuel, (1.1.1774 – 1774), **Jan Josef** Petr Vincenc Antonín Petr Alcantara Martin (11.11.1775 – 24.4.1813). Marie **Karolina** Johana Josefa Petra (21.5.1777 – 13.5.1861, provdaná von Nimptsch).

V Brně, kde se odehrávala velká část jeho života, vystřídal řadu domů/šlechtických paláců, v nichž žil – všechny byly samozřejmě v samotném centru. Při narození dětí v sedmdesátých letech 18. století žili v domě čp. 122 poblíž kostela sv. Jakuba (dnešní ulice Jakubská, vedle jakubské fary). Kolem roku 1800 žili v domě čp. 283 (dnešní ulice Starobrněnská poblíž Šilingrova náměstí). Oba s manželkou zemřeli v domě čp. 491 (ulice Orlí, renesanční dům U kamenné panny) – dům asi zůstal v rodinném majetku, neboť tam ještě v roce 1854 zemřela jeho svobodná devadesátiletá dcera Alžběta.

Jeho životem začíná éra moravských Žerotínů – vrcholných moravských státních úředníků, která bude pokračovat i ve třech

dalších generacích. Od mládí působil v úředních strukturách moravského markrabství – byl moravským komorním radou, radou apelačního soudu a zemským soudcem. Proto žil v Brně, protože Brno bylo v té době hlavním městem Moravy, sídlem všech důležitých zemských institucí (s výjimkou arcibiskupství). Ve třiceti letech se stal přísedícím Královské reprezentace a později Moravského zemského gubernia. V letech 1773–1776 byl prezidentem moravského apelačního soudu (respektive nejvyšším sudím) a nakonec se stal moravským nejvyšším zemským komořím (1776–1781). Byl rovněž c.k. tajným radou a komořím.

Panství, která vlastnil jeho otec Jan Ludvík, si v roce 1761 rozdělili tři dospělí synové – Ludvík Antonín získal Velké Losiny, Jan Karel Vízemberk a Prusy, nejmladší Josef Karel nejmenší zbytek – Bludov s Chromčí, Třemešek a Valašské Meziříčí. Oba jeho bratři ale o otcovské dědictví postupně přišli. Josef Karel z něj získal pouze statek v Prusech, které zdědil po svém bratru. Původně často pobýval (když byl mimo Brno) na zámku v Třemešku. Zabýval se astronomií, proto nechal upravit tamní zámeckou věž na observatoř s dalekohledem. Po deseti letech ale v roce 1771 Třemešek prodal své sestře Antonii Oktavii, provdané baronce Stillfriedové, která zde žila a dožila. Ve Valašském Meziříčí nechal vystavět manský zámek, z něž se ve 20. století stal sirotčinec, ozdravovna a později dětský domov.

Z roku 1766 na 1767 a o čtyři roky později byly v Bludově nesmírně kruté zimy, v jejichž důsledku vymrzlo setí, přičemž následovaly jarní lijáky, které dovršily pohromu – následoval velký hlad a hladomor. Chudí lidé prý jedli maso z pošlých koní a psů, sušili slámu a slupky z hlaviček lnu a prosa, to vše mleli a pekli z toho chléb. Prý se vařily i kopřivy, které se jedly smíchané s otrubami, stejně jako mech a rozdrčená kůra ze stromů.

Tereziánskými a josefínskými reformami byla zmírňována a omezována (byť ještě ne zrušena) robota. Zrušeno bylo v roce 1781 nevolnictví, takže se mohli poddaní začít svobodně stěhovat, ženit a vdávat bez svolení vrchnosti.

Doba napoleonských válek přinesla Bludovským mnoho problémů. Ne přímými válečnými událostmi či snad padlými, ale ekonomickou krizí, kterou způsobila v habsburské monarchii. Tehdy se rozběhla obrovská inflace, říká se, že v té době bylo mezi sedláky tolik papírových peněz, že při cestě z trhu si chasníci zapalovali dýmky bankocetlemi. Zbohatlí sedláci kupovali další statky. Přišel státní bankrot roku 1811, cosi jako měnová reforma. Jmenovitá hodnota dluhů zůstala, ale hodnota peněz klesla na pětinu. Tímto finančním patentem došlo k ozebračení řady lidí, včetně středně velkých sedláků. Prý např. dva sousedi, sedláci z čp. 118 a 119 měli tenkrát jen jedny boty, o které se dělili. Když chtěli jít v neděli rádně ustrojeni do kostela, musel jít jeden na ranní, druhý na hrubou mši.

V době Josefa Karla došlo ke skokovému růstu Bludova. Zatímco v roce 1771 měla obec 194 domů, v roce 1790 o 38 víc – 232. Během dalších deseti let stálo dalších sedmadvacet domů (celkem 259). Stavební tempo pokračovalo ještě v prvním desetiletí 19. století – v roce 1810 stálo 277 domů, tedy opět téměř dva nové domy ročně víc. V souhrnných počtech se za Josefa Karla zvětšil Bludov o polovinu (šlo o domy s čp. 195–277) – domky na obecních pozemcích na široké návsi, kdy se stavělo na malých pozemcích bez zahrádky. Tyto domky dodnes vytvářejí specifickou tvář naší obce.

V roce 1776 byla vystavěna nová zděná školní budova, o níž se donedávna myslelo, že šlo o stavbu na místě původně dřevěného domku čp. 145. Nicméně téměř jistě šlo o budovu na místě dnešní radnice, která tak byla prvním domem vystavěným po zavedení číslování domů v obci v roce 1771 – od té doby má budova na tomto místě čp. 195 (systematické číslování do roku 1771 stojících budov skončilo na Zámečku). Zřejmě šlo

o provizorní, nebo jen odbytou stavbu, protože již v roce 1802 se začaly objevovat úvahy o její nutné přestavbě či opravě. Ta proběhla v roce 1805; pravděpodobně šlo stále o přízemní budovu, která měla jen jednu třídu, v níž se již brzy musely střídat v polodenním vyučování dvě třídy. V roce 1807 chodilo do školy z Bludova 107 dětí, z Bohutína 6. Manželka Josefa Karla Marie Johana založila v roce 1806 nadaci, která měla sloužit na lepší zabezpečení bludovského učitele.

Za dlouhé vlády Josefa Karla došlo k významné změně v bludovské církevní správě. V roce 1794 totiž získal patronát k bludovskému kostelu, čímž se stal mj. zodpovědným za stav farních budov, ale také získal právo jmenovat faráře. V letech 1794–1912 tak bludovské faráře nejmenoval olomoucký arcibiskup, ale hrabě ze Žerotína, jako patron a majitel panství. Za tuto dobu Žerotínové jmenovali pět farářů. Hned prvním se stal Ferdinand Jiljí Sural, syn bludovského zámeckého hospodáře. Byl to jediný bludovský rodák-kněz, který se stal v rodné obci farářem.

V době Josefa Karla se vystřídalo v Bludově šest farářů (Ondřej Vlašinský /1733–1764/, Ignác Dengler /1764–1774/, František Czuma /1774–1784/, Matouš Klecker /1784–1794/, Ferdinand Jiljí Sural /1794–1806/ a Antonín Kouřil /1806–1835/). Výrazně se změnil bludovský kostel, kdy došlo k jeho přestavbě, dostavbě věže a novému vybavení kostela (kazatelna, kterou věnovali Schrattenbachové, dva boční oltáře, které jsou dnes umístěny v kostelíčku apod.). V zrekonstruovaném kostele byl dokonce 31. července 1773 vysvěcen Antonín Granich z Kopřivné na kněze.

Je to také doba nejostřejších josefínských reforem a jejich doznívání. Došlo k radikálnímu zmenšení bludovské farnosti (v letech 1779–1785 byli z Bludova k Rudě přiřazeny Bartoňov, Hrabenov, Radomilov; v roce 1786 se samostatnou farností staly Dolní Studénky) – od té doby je farnostně Bludov v té podobě, v jaké jej známe dodnes, tedy Bludov s Bohutínem. Došlo k zázkazu pochovávat zemřelé na hřbitově kolem bludovského kostela a v kněžské hrobce pod kostelem, byl zřízen na půlstoletí nový hřbitov v Nové dědině (zahradka pozdější Leharovy vily). V roce 1784 přišlo císařské zrušení kostelíčka. Jméno kostelíčka (roucha, oltáře...) bylo „znárodněno“ – vloženo do náboženského fondu. Co se dalo upotřebit, mělo být dáno nově zakládaným farnostem, zbytek spálen. Budova kostelíčka měla být v dražbě prodána a zbořena. Konaly se tři dražby s postupně snižující se cenou, lidé se jich ze strachu ze svatokrádeže a z odporu proti nesmyslným reformám odmítali účastnit. Až ve třetí kostelíček získal panský dozorce nad rybníky Ondřej Konečný z čp. 67 za 30 zl. Dlouho se ale neměl k dražení, bylo mu vyhrožováno i exekucí, až byl dluh splacen sbírkou mezi Bludovskými. Je tak evidentní, že O. Konečný byl jen obecním společenstvím (či vrchností) „nastrčen“, aby kostelíček dražbou zachránil a nechal stát.

J. Březina mylně uvádí, že Josef Karel zemřel 26. září 1818 – to ale zemřela jeho žena Johana. Josef Karel zemřel o čtyři roky dříve – 10. listopadu 1814 ve čtvrt na deset večer v Brně, pochován byl v hrobce u kostela ve Velkých Losinách. Bludovského panství se ujal jeho syn František Josef.

Prameny a literatura:

Balík, S.: *Od Markrabiny na Prostřední hora*, Brno 2018.

Balík, S.: *Pozdvihni se duše z prachu*, Brno 2013.

Březina, J.: *Dějiny obce Bludova*, rukopis, Bludov 1956.

Josef Karel ze Žerotína

(https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Karel_ze_Žerotína).

Matriky farností Bludov, Velké Losiny, Brno-sv. Jakub, Brno-sv. Janů.

Spurný, F. a kol.: *Bludov dříve a nyní*, Bludov 1979.

Stanislav Balík ml.

Vzpomínka

*Čas ubíhá a nevrací co vzal,
jen vzpomínky zůstávají dál.*

Dne 4. června 2021 by oslavil pan
Antonín Sedláček
100. výročí narození. S úctou vzpomínají
synové Antonín a Stanislav s rodinami.

*Kdo znal Tě a měl rád,
nikdy na Tebe nezapomene...*

Dne 20. června 2021 uplyne 6 roků, kdy
nás navždy opustil manžel, tatínek, dědeček
a pradědeček pan
Rudolf Jilek
A 7. dubna 2021 jsme si připomněli jeho
nedožité 80 let. Stále vzpomínají děti
s rodinami a manželka Lidka.

ROZLOUČENÍ

Ve středu 19. května 2021 jsme se naposledy rozloučili
s naším dlouholetým obětavým členem a kamarádem

Bedřichem Kaňou.

Jeho náhlý odchod nás všechny velmi překvapil a zarmoutil.

Beđa do našeho Sboru dobrovolných hasičů v Bludově
vstoupil v roce 1986. Patřil k našim aktivním členům. Vždy,
když jsme potřebovali, nám pomohl. Byl také velmi zručný
v písmu. Máme na něj v našem hasičském domě trvalou
památku. Na sále a ve spolkové místnosti máme dvě velké
nejstarší fotografie našeho hasičského sboru. Beđa pod obě
krásným písmem napsal jména všech tehdejších členů.

Za svou obětavou práci obdržel několik vyznamenání. Z těch
nejvyšších medailí Za příkladnou práci, medaili Za zásluhy
a věrnostní medaili za 30 roků členství. Bohužel mu již za
jeho práci osobně nepoděkujeme. Nejen jeho nejbližším,
ale i nám bude velmi chybět. Hasičský sbor Bludov.

Přikrmování

Jedním z tradičních bodů činnosti místní základní organizace
Českého svazu ochránců přírody je zimní přikrmování ptáčků.
Nákup semínek sponzoruje obec z podpůrných programů.
Děkujeme. Na členy zbývá roznést slunečnicová semínka do
všech krmítek.

Na začátku i na konci sezóny je potřeba vydezinfikovat
krmítka a pak už hurá na pochůzky. Od konce listopadu do
poloviny března jsme absolvovali trasu dlouhou 5 km celkem
dvacet pětkrát.

Letošní zima byla po několika letech opět tuhá. Snad jsme
ji ptáčkům přikrmováním aspoň trochu ulehčili.

ZO ČSOP Bludov

Dne 5. 6. slaví 50. výročí svatby
Jana a Josef Krejčí.

*Milá maminko a tatínku,
lásku, zdraví, štěstí, toleranci, a ještě mnoho
společně prožitých let vám k tomuto krásnému
jubileu ze srdce přeji dcery s rodinami.*

Vandalové v Gryngli

V současné covidové době chodí lidé častěji na vycházky do
přírody. Výlety do širokého okolí, na které jsme byli dříve
zvyklí, nejsou možné. Proto se pohybují po nejbližším okolí.
Časté trasy vedou přes Gryngle.

Bohužel na vycházkových trasách se pohybují také lidé,
kterým asi příroda nic neříká. Často odhazují cestou různé
odpadky, které do přírody určitě nepatří. A co hůř, ničí co
jim přijde do cesty. Například v Gryngli někdo poničil turis-
tické značení, tabule u vstupu do přírodního parku i vodníka
hlídajícího malý rybníček na okraji.

Škoda, že si lidé neváží pěkné bludovské přírody.

JH
foto: JH

LÉTO NA VLČÁKU! 2021

- 26.6.** 10. ROČNÍK TURNAJE TROJIC V PLÁŽOVÉM VOLEJBALE / OD 18:00 HODIN HUDEBNÍ VEČER /
- 15 LET KAPELY THE REASON
VYSTOUPENÍ KAPELY NOA, THE REASON, JUPITER
- 3.7.** LETNÍ KINO / FILM PŘES PRSTY
- 10.7.** CAPTAIN MORGAN PÁRTY
- 11.7.** ODPOLEDNE S MUZIKOU / DUO JAMAHA
- 17.7.** VIII. SLAVNOSTI KOUPALIŠTĚ / KAPELA ALKEHOL
- 24.7.** 4. ROČNÍK TURNAJE DVOJIC V PLÁŽOVÉM VOLEJBALE
- 7.8.** LETNÍ KINO / FILM 3BOBULE / PO SKONČENÍ PROMÍTÁNÍ DEGUSTACE VÍN
- 20.-21.8.** END OF SUMMER FEST 2021
- 28.8.** DĚTSKÝ DEN / VEČERNÍ DISCO / UKONČENÍ PRÁZDNIN

ODPOLEDNE S MUZIKOU

DUO JAMAHA

NEDĚLE | 11.7.2021 | OD 14:00

VLČÍ DŮL BLUDOV

POSTŘELMOVSKÁ MUZIKA
MARKOVICE POSTŘELMOV

VSTUPNÉ: 150 KČ

15 LET NA SCÉNĚ

THE REASON

26.6.2021 18:00
Vlčí důl Bludov

NOA Jupiter

VIII. SLAVNOSTI KOUPALIŠTĚ

.....

SKÁKACÍ HRAD, AQUAZORBING, MALOVÁNÍ NA OBLIČEJ, SLOSOVATELNÉ VSTUPENKY O 3 HLAVNÍ CENY, BOHATÉ OBČERSTVENÍ, GRILOVÁNÍ, MICHANÉ NÁPOJE,

BOXERSKÁ EXHIBICE BOX ŠUMPERK Z.S.

OD 20:00 HUDEBNÍ PROGRAM

THE REASON ALKEHOL.

SOBOTA VLČÍ DŮL BLUDOV	17 • 07 • 2020 OD 14 HODIN	OD 14:00 - 50 KČ OD 20:00 - 190 KČ
---------------------------	-------------------------------	---------------------------------------

Příznivci Bludověnky se mohou těšit na Festival dechových hudeb v Bludově

O oblíbený festival jeho příznivci ani v letošním roce nepřijdou. Pořádající dechová hudba Bludověnka všechny srdečně zve v sobotu 26.6.2021 na přehlídku dechových hudeb do Bludova. Akce se koná ve sportovním areálu hasičské zbrojnice v Bludově od 13 hodin, a to za každého počasí. K poslechu a tanci zahrají Legrúti, Kamarádi česko-slovenských hranic a domácí Bludověnka. Celým odpolednem provede návštěvníky slovem oblíbený moderátor a zpěvák Karel Hegner.

Pořadatelé zvou příznivce dechové hudby již tradičně na bohaté občerstvení, včetně zvěřinových specialit.

Dechová hudba Bludověnka působí v lázeňské obci Bludov u Šumperka. Za dobu svého trvání kapela spolupracovala s mnoha absolventy hudebních škol a konzervatoří, díky čemuž se dnes svými výkony řadí mezi špičkové kapely svého žánru. Během své 20leté činnosti vydala kapela několik hudebních a DVD nosičů, působí také často v mediální oblasti a postupem času si získala své stálé příznivce a posluchače.

V současné době kapelu tvoří 13 muzikantů doplněných o zpěváky Annu Dostálovou, Kristýnu Divošovou, Aleše Peče, Petra Dostála a Jana Večeře. Bludověnka účinkuje na koncertech, městských a obecních slavnostech, pleších, zábavách a dalších kulturních a společenských akcích.

Je také zvána na prestižní festivaly dechových hudeb a častokrát vystupovala i v zahraničí. Bohatý repertoár tvoří vedle klasického žánru i písně moravského Slovácka, hanáckého regionu, ale i skladby taneční, doplněný také o vlastní hudební tvorbu.

Bližší info o akci naleznete na webových stránkách www.bludovenka.cz.

Těšíme se na vás 26.6.2021 na festivale dechových hudeb v Bludově.

Dechová hudba Bludověnka pořádá

4. ročník

FESTIVAL

DECHOVÝCH HUDEB

26. 6. 2021 ve 13:00 hodin

sportovní areál SDH Bludov

moderuje KAREL HEGNER

více info na: www.bludovenka.cz

SK BLUDOV A TJ SOKOL SUBKOV POŘADAJÍ

FOTBALOVÝ KEMP

2021

5. - 9. ČERVENCE | KAŽDÝ DEN 8 - 16 HOD
AREÁL SK BLUDOV

VĚK 6 - 12 LET

GO VÁS ČEKÁ

- tréninky vedené zkušenými mládežnickými trenéry
- rozvoj dovedností, koordinace a vizuální strategie
- dres se jménem pro každého hráče
- hry, soutěže, přednášky na vybrané téma
- obědy, svačiny + pitný režim

GO VÁS ČEKÁ

Anthony HOLEC
SK Sigma Olomouc U15, mládežnický reprezentant ČR

Mgr. Ludvík VALTR
Fakulta tělesné kultury - Univerzita Palackého Olomouc, specialista na koordinaci a vizuální vnímání

Pavel KRISTEN
SK Bludov U11, specialista DOERVER

Svatoslav VALENTA
RFA Olomouc - hlavní trenér U15

CENA 2500,- ZA 1 HRÁČE

Kontaktní osoba: Pavel KRISTEN
+420 734 145 399, kristen.pavel@post.cz
www.skbludov.cz

PŘIHLÁŠENÍ JE MOŽNÉ DO 31.5.2021

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST BLUDOV
A SPOLEK PRO KOSTELÍČEK
BOŽÍHO TĚLA VÁS ZVOU

6. 6. 2021

**NA POUŤ DO
KOSTELÍČKA
BOŽÍHO TĚLA
NAD BLUDOVM**

10:30 SLAVNOSTNÍ MŠE SVATÁ
15:00 ODPOLEDNÍ MŠE SVATÁ

POUŤ PROBĚHNE V SOULADU
S AKTUÁLNĚ PLATNÝMI
VLÁDNÍMI NAŘIZENÍMI.
SBÍRKA BUDE VĚNOVÁNA NA
ROZVOJ TOHOTO POUTNÍHO
MÍSTA.

KAFE V PŘÍRODĚ!

Vyrazte s námi do přírody a dejte si u nás skvělou kávu, něco sladkého na zub, nebo sklenku vína.

27. 6. 2021 od 10:00

U Kostelíčka Božího Těla nad Bludovem

Akce se nekoná za nepříznivého počasí.

KAFE
Bludov
fb.com/KafeBludov

WORKSHOP DOMÁCÍ PŘÍPRAVY KÁVY

Ukážeme vám jak si v domácích podmínkách připravit kávu špičkové kvality a bez nutnosti pořizování drahého kávovaru.

Ochutnávka výběrové kávy, ukázka způsobu přípravy V60, mokka, aeropress a jiné.

20. 6. 2021 od 13:00

Obecní klub Bludov

Cena 80 Kč
Kapacita workshopu je 15 osob,
rezervace v KD Bludov

KAFE
Bludov
fb.com/KafeBludov

Vyjádření Jiří Skoumal

Rád bych reagoval na článek uvedený v dubnovém Bludovanu. V lednu tohoto roku proběhla veřejná aukce na pozemek č. 144 - ostatní plocha o výměře 1135 m², ve vlastnictví státu. Pro neznalé – všichni, kteří se do aukce přihlásí, dostanou dražební číslo, pod kterým navyšují svoji nabídku. Do aukce se může přihlásit každý občan nebo společnost a vy nevíte, kdo uvedenou věc draží zároveň s vámi. Aukce začínala na částce 441.000 Kč a minimální příhoz byl 5000 Kč. Pozemek byl vydražen za částku 521.000 Kč. Další účastník aukce (obec Bludov) ukončila svoje příhozy na částce 516.000 Kč. Učinila tedy „pouze“ 8 příhozů! Do dnešního dne (14.5.2021) mě nikdo z obce ani zastupitelstva nekontaktoval, aby se zeptal, co s pozemkem zamýšlím a já nemám žádnou povinnost něco hlásit nebo sdělovat. Nyní si může každý občan Bludova udělat svůj úsudek, jak velký zájem obec o zmiňovaný pozemek má. Rozumné diskuzi na téma využití pozemku se nebráním.

V Bludově 14.5.2021
Skoumal Jiří

KADEŘNICKÝ SALON

LENKA NOVOTNÁ

DÁMSKÉ, PÁNSKÉ, DĚTSKÉ

Tel.: 722 973 251

ŠPALKOVA 156, BLUDOV
BUDOVA BLUDOVSKÉ a.s.
(bývalá drogerie)

Okolo Bludova... červen – 2021

Mili Bludováci!

tak se nám lito přibližuje čím dál víc. Bodó slavný pôtě, především ke Kostelččku. Tam sme chodile s maminkó každé rok. Také sme vobčas zaslechle hestorky o Kostelččko a jak k němu vlastně bludováci přišle. Nedávno se mě do ruce dostala knížka, keró skorem před sto rokama vedal prostějovské nakladatel J.F. Buček (1924). Knižko napsal Otakar Bystřina pod názvom JAK SE NAŠI ŠKÁDLIVAJÍ (lidový humor). Só to veselé hestorky a pošklebky z Hané, Valaška, Brněnska a i z jiných kótu Morave. Jedna z nich sa dotýká Bludova a Hrabenova. Přečtite si, co sa psalo před sto lety o Kostelččku :

- Bludovští směji se zase Hrabenovským, že „propilě kostelčček“. To bylo tak : Hrabenovští měli poutnický kostelíček na hranici bludovské. Bludovští by se byli kostelíčka zmocnili – protože to „neslo“! Pořád naléhali na Hrabenovské, ať jim kostelíček prodají; tito nechtěli a nechtěli. Konečně si povídali : „Ale co! Kostelíček zůstane na hranici a nebude to ani znát, patří-li nám nebo Bludovským!“ – a usnuli se, když už Bludovští padesátku nabízeli, že ho prodají. Stalo se : Bludovští padesátku vyplatili a Hrabenovští v bázni boží padesátku – propili. - Teprve včil se jim rozleželo v hlavě, že z toho bude ostuda , a byli by to rádi nějak z ťuchmali; ale už to nešlo – Bludovští to roznesli. A tož se říká napořád že Hrabenovští „propilě kostelčček“.

Je to doslovně přepis textu, možná ste slešle jinó verzo. To ož tak o podobných hestorek bévá. Tož si ožite nastávajícího leta, krásny a spokojeny červen Vam všem přeje a přístě se na Vas těši

Váš O.B.

Ímejl: okolobludova@gmail.com

Skautky a skauti se dočkali!

Konečně jsme mohli obnovit naši pravidelnou fyzickou činnost. Jak víte z minulých čísel Bludovanu, vedení 2. skautského oddílu Bludovit se snažilo nabízet různé náměty pro činnost i v době, kdy jsme se dlouho nemohli potkávat osobně – ať už online schůzky či akce, tak různé aktivity, které mohli kluci a holky plnit po jednom v Bludově a bezprostřední okolí.

Přesto se všichni naši členové nemohli dočkat, až se společně potkají na schůzkách a výpravách, a to i za cenu omezení.

Hned, jak to bylo možné, se začaly konat schůzky – v týdnu od 10. května 2021. Pár míst máme ještě volných – máte-li zájem, přijďte v uvedených dnech a časech k naší klubovně za zdravotním střediskem.

V květnu a červnu nás čeká pěší výprava a cyklovýprava a pak příprava na tábor, který nás čeká v prvních patnácti červencových dnech.

Schůzky:

Družina Lišáků

(skauti/skautky, 11–14 let) - úterky, 15:30 – 17:30

Smečka Černých Vlků

(vlčata/světlušky, 8–10 let) - pátky, 15:30 – 17:00

Družina Benjamínků

(4–7 let) - pátky, 15:15 – 16:30

br. Stanislav Balík – Ježek,

zástupce vůdce střediska

Junák, středisko Františka Pecháčka Bludov

foto: Martin Dostál - Roy

ZŠ Bludov

Projektové dny – Význam včelaření

Konečně jsme se sešli opět ve škole a můžeme pokračovat v aktivitách, které jsme kvůli distančnímu vzdělávání museli opustit. V letošním roce opět proběhly projektové dny Význam včel pro čtvrté třídy. Žáci se seznámili se včelím společenstvím, funkcí včel, trubců a matky. Dozvěděli se, proč jsou včely důležité, co jim škodí. Podívali se do našeho cvičného úlu a naučili se rozpoznávat včelí plod, buňky s pylem a medovými zásobami. Povídali jsme si o vosku, propolisu a dalších včelích produktech. Žáci si sami vyrobili stáčenou svíčku z pravého včelího vosku. Měli také ojedinělou příležitost navštívit včelína pana Balíka. Ten jim poskytl možnost podívat se do reálného úlu a povídal si s nimi o vývoji včely a také o jejich nemocech. Velmi mu tímto děkujeme za ochotu a stálou spolupráci s naší školou na projektových dnech.

Natalie Navrátilová

Pozvánka na výstavu

Obec Bludov v rámci svého projektu „Chytrá hlava, šikovné ruce“ vyhlásila výtvarnou soutěž pro žáky 2. stupně Základní školy Karla staršího ze Žerotína Bludov na téma **Přísluví napoví aneb Jak to vidím já**. Všechna díla, která děti zpracovaly, budou od **14. června** k vidění v kinosále Kulturního domu Bludov. Vybrané práce budou tvořit výzdobu stolního kalendáře obce Bludov pro rok 2022. Na výstavu bludovských žáků jste všichni srdečně zváni.

Recitační soutěž

Každým rokem pravidelně probíhá na naší škole recitační soutěž pořádaná pro žáky prvního stupně, kdy nejlepší z nich postupují do okrskového kola. Letos tomu však bylo jinak. Vzhledem k epidemické situaci žáci nemohli chodit do školy, a proto se ani školní kolo soutěže nemohlo uskutečnit.

V letošním ročníku bylo vynecháno okrskové kolo. Po oslovení žáků, kteří by naši školu reprezentovali v okresním kole recitační soutěže, se přihlásila žákyně třídy 3.B, Adéla Lúmelová. Soutěž probíhala distanční formou a Adélka se ve své kategorii žáků druhých a třetích tříd umístila mezi prvními třemi nejlepšími soutěžícími a se svou básní od Josefa Čapka *Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort* postupuje do krajského kola.

Držíme Adélce pěsti. Děkujeme jí a také jejím rodičům za pomoc při organizaci soutěže a vzornou reprezentaci školy.

Blanka Pavelková

Ředitelka Základní školy Bludov vypisuje výběrové řízení na obsazení pracovního místa kuchařka ve školní jídelně

Požadavky:

- vyučení v oboru nebo dlouhodobá praxe v oboru
- bezúhonnost (před uzavřením smlouvy bude doložena výpisem z trestního rejstříku)
- pečlivost, zodpovědnost
- zdravotní způsobilost (Zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství)

Informace k pracovní pozici:

- zařazení 5/8, dle nařízení vlády 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě v platném znění (tarifní plat při úvazku 1 – 18 600 Kč)
- nástup: polovina srpna 2021 (nebo dle dohody)
- smlouva výhledově na neurčito

V případě zájmu zašlete písemnou přihlášku obsahující kontaktní údaje a přehled dosavadních pracovních pozic do 9.6.2021 na e-mail: krivohlavkova@zsbludov.cz nebo do kanceláře školy.

Den Země

Den Země připadá na 22. dubna. Každoročně si po celém světě připomínáme, jak je důležité věnovat značnou pozornost ochraně životního prostředí.

Program výuky byl v tento den ve škole zaměřen právě k tomuto tématu. Ráno začalo známou písničkou Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře Chválím Tě, Země má, pokračovalo povídkami o Zemi, její důležitosti pro život a o tom, jak každý z nás sám může pomoci naší planetě, aby tu zůstala zachována i pro další generace. Velká část programu se týkala třídění odpadu. Tento den nám přálo i sluníčko, které během dne

vysvitlo a hrálo svými paprsky, když děti v okolí školy sbíraly dary Země – přírodniny, z nichž si každý pak vytvořil obrázek zeměkoule.

Příjemné překvapení připravila jedna žákyně pro svoje spolužáky. Uspořádala dobrovolnou akci Uklidme Bludov. Akce se konala hned následující sobotu. Začala u železniční zastávky Bludov-lázně, kde se sešlo devět dětí, které se vydaly uklízet cyklostezku okolo lázní.

Kéž by takových akcí nebylo zapotřebí...

Blanka Pavelková, Veronika Směšná

foto: archiv ZŠ Bludov

BLUDOVSKÉ KULTURNÍ LÉTO 2021

- 24.6. Šarlatán/letní kino/zahrada KD
- 26.6. Festival dechových hudeb/areál hasičárny
- 3.7. Přes prsty/letní kino/koupaliště
- 16.7. Dopisy Olze/koncert KHS/zámek
- 7.8. 3Bobule/letní kino/koupaliště
- 14.8. Paroháč/divadlo pro dospělé/zahrada KD
- 15.8. Zvířátka a loupežníci/divadlo pro děti/zahrada KD
- 27.8. Princezna zakletá v čase/letní kino/zahrada KD

Akce se uskuteční v případě příznivé epidemické situace, dle aktuálních vládních opatření.

**BLIŽŠÍ INFORMACE O JEDNOTLIVÝCH AKCÍCH NA
WWW.BLUDOV.CZ**

Zápis dětí i dospělých do hudebních kurzů M. Machaly

Kytara, flétna, ukulele, klavír, zpěv.

V Bludově proběhne nábor v KD (zadní vchod),
ve čtvrtek, 2.9.2021 od 16:00–17:00.

Miroslav Machala se zabývá hudební výukou dospělých a dětí od roku 2000. Zápis studentů není omezený věkem, ani hudebními znalostmi či talentem. Půjčujeme a prodáváme hudební nástroje.

**Podrobnější informace naleznete
na www.m-machala.cz,
nebo telefonicky 725 686 325.**

KVĚTEN/ČERVEN 2021

**DROBNÉ
ARCHITEKTONICKÉ
OBJEKTY V BLUDOVĚ**

**VÝSTAVA KE ZHLÉDNUTÍ
V KINOSÁLE KD BLUDOV**

VEŘEJNÁ PREZENTACE, KDY
KAŽDÝ STUDENT PŘEDSTAVÍ
SVŮJ NÁVRH, SE USKUTEČNÍ 10.
ČERVNA 2021 OD 10 HODIN.